

SVEA HOVRÄTT
Rotel 0601
060108

DOM
2018-06-19
Stockholm

Mål nr
M 6508-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-06-21 i mål nr M 7574-13, se bilaga A

PARTER

Klagande

Naturvårdsverket

Motpart

Värmevärden i Nynäshamn AB

Ombud:Fröberg & Lundholm Advokatbyrå AB

SAKEN

Tilldelning av utsläppsrätter

HOVRÄTTENS AVGÖRANDE

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och fastställer Naturvårdsverkets beslut om tilldelning av gratis utsläppsrätter till Värmevärden i Nynäshamn AB.

Dok.Id 1416888

Postadress Box 2290 103 17 Stockholm	Besöksadress Birger Jarls Torg 16	Telefon 08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	Telefax 08-561 675 59	Expeditionstid måndag – fredag 09:00–16:30
---	---	--	---------------------------------	---

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och fastställa Naturvårdsverkets beslut. I andra hand har Naturvårdsverket yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa att inga gratis utsläppsrätter ska tilldelas Värmevärden i Nynäshamn AB.

Värmevärden i Nynäshamn AB (Värmevärden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket har som grund för sin talan i allt väsentligt anfört följande:

Den avgörande frågan är om ångnätet ska ses som en integrerad del av Nynas AB:s (Nynas) anläggning. För att avgöra om ett ångnät ska anses utgöra en integrerad del av en anläggning måste man väga in faktorer som vem som äger nätet, hur många konsumenter som är kopplade till nätet och hur mycket värme de förbrukar. Att anläggningar som inkluderar ett lokalt ångnät för den egna produktionsprocessen skulle behöva anses som en värmedistributör så snart ånga distribueras till andra användare, varav någon eller några inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter (ETS), ger orimliga konsekvenser. En sådan tolkning skulle bl.a. få till följd att distributionsnät som hör till en produktionsanläggning och som främst används för anläggningens egen drift men där viss del av energin levereras till tredje part alltid skulle ses som en egen anläggning som inte omfattas av ETS, oavsett hur lite energi den tredje parten förbrukar. Värmevärden levererar värme till fjärrvärmenätet i Nynäshamn och ånga till Nynas. I sin raffinaderiverksamhet både producerar och konsumerar Nynas ånga och har i detta syfte ett ångsystem som är en integrerad del av Nynas raffinaderi. Nynas anläggning är en ETS-anläggning. Värmevärden och Nynas har ingått avtal om att Värmevärden ska leverera processånga till bolaget i syfte att säkerställa Nynas behov i raffinaderiverksamheten. Nynas levererar i sin tur ca tre procent processånga till AGA och Fuchs. Den processånga som levereras till AGA

används uteslutande för att möjliggöra AGA:s leverans av naturgas till Nynas raffinaderi. Nynas produktion är helt beroende av leverans av naturgas från AGA och kan inte bedrivas utan den. AGA:s användning av ångan för framställning av naturgas utgör således en integrerad del av den verksamhet som Nynas bedriver på platsen.

Åtminstone kan inte den del av leveranserna som sker direkt till Nynas berättiga Värmevärden till utsläppsrätter. Ångnätet ska bedömas som Nynas lokala nät för den egna produktionsprocessen. EU-domstolen har klargjort att när ett distributionsnät utgör en integrerad del av en ETS-anläggning så ska det inte betraktas som en icke ETS-anläggning. Vad som är en anläggning framgår av 2 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter (handelslagen) och artikel 3 e i direktiv 2003/87/EG (handelsdirektivet). Av Europeiska kommissionens vägledning Bilaga 1 till direktivet framgår att med begreppet "fast teknisk enhet" avses bl.a. varje teknisk enhet som är knuten till anläggningen och fyller en funktion som normalt förutsätter att enheten är fast/stationär under verksamhetens drift. Vad som exkluderas som inte "fast" är verkligt rörlig utrustning såsom lastbilar, gaffel-truckar och bulldozrar m.m. Nynas ångnät är således en integrerad del av den fasta tekniska enhet som utgörs av raffinaderiet. Då det alltså rör sig om leverans mellan två ETS-anläggningar ska utsläppsrätterna tilldelas Nynas. Mark- och miljödomstolen har tolkat EU-domstolens dom så att så snart någon andel av ångan, oavsett hur obetydlig (i detta fall mindre än tre procent), levererats till någon utomstående part, så ska innehavaren av ångnätet anses vara en värmedistributör. Tolkningen står inte i överensstämmelse med definitionen av anläggning i artikel 3 c i beslut 2011/278, artikel 3 e i handelsdirektivet eller Europeiska kommissionens vägledning. Nynas både producerar och konsumerar ånga och har avtal med Värmevärden med syftet att säkerställa behovet av processånga i verksamheten, vilket tydligt framgår av avtalet. Nynas har inget syfte att distribuera värme till andra förbrukare.

Naturvårdsverkets beslut om att tilldela Nynas utsläppsrätterna har fått laga kraft. Återkallelse av utsläppsrätterna kan då ske endast om det framkommer att Nynas uppenbart lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter som lagts till grund för beslutet eller om Nynas upphör med eller minskar sin verksamhet. Några sådana omständigheter finns inte i detta fall. Naturvårdsverket förfogar inte över några utsläppsrätter för den

aktuella handelsperioden utöver de som fördelades genom beslutet från november 2013. Tilldelning för samma utsläpp får enligt handels-direktivet inte ske flera gånger. Naturvårdsverket saknar därför såväl rättslig som faktisk möjlighet att fullgöra ett beslut om att ge ut utsläppsrätter till Värmevärden. Det enda domstolen kan göra är att fastställa att Värmevärden AB är berättigat till visst antal utsläppsrätter, vilket inte skett. Om Naturvårdsverket skulle behöva köpa in utsläppsrätter på det sätt som Värmevärden föreslår skulle det närmast liknas vid en skadeståndstalan som inte kan prövas i nu aktuell ordning.

Värmevärden har som grund för sin inställning hänvisat till vad som tidigare anförts med i huvudsak följande förtydliganden och tillägg:

Nynas ångnät är tekniskt sett knutet till två ETS-anläggningar, Nynas och Värmevärden. Ångnätet är också tekniskt sett knutet till två icke ETS-anläggningar, Fuchs och AGA. Ångnätet distribuerar alltså ånga till tre konsumenter. Det saknar enligt EU-domstolens förhandsavgörande C-180/15 betydelse hur stor andel som konsumeras av Nynas eller att nätet ägs av Nynas. Ångnätet påverkar inte utsläppen av växthusgaser. Ångnätet utgör därför inte en integrerad del av vare sig Nynas eller Värmevärden anläggning. En anläggning som inte förbrukar värme som den importerar utan levererar den till andra anläggningar eller enheter, oberoende av om dessa omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter eller inte, ska betraktas som en icke ETS-anläggning. Eftersom ångnätet inte förbrukar värme utan endast distribuerar den ska den betraktas som en icke ETS-anläggning. Ingen hänsyn får enligt EU-domstolens dom tas till om ångnätet ägs av den största ångförbrukaren eller vilken andel av värmeleveranserna till nätet som förbrukas av denne. EU-domstolens dom innebär att även små ångleveranser till andra anläggningar gör att ångnätet ska anses utgöra en värmedistributör i handelslagstiftningens mening. Omständigheten att Nynas äger nätet får inte tillmätas någon betydelse vid bedömningen. Om leverans av ånga sker till andra anläggningar är nätet en värmedistributör. Nynas beskrivning av den nuvarande omfattningen av ångleveranser till AGA och Fuchs är endast en ögonblicksbild. Värmevärden har en avtalsenlig skyldighet att förse ångnätet med process-ånga oavsett vem som förbrukar den. Värmevärden har slutit avtalet med Nynas i egenskap av nätägare/distributör. Avtalet avser inte direkta leveranser till raffinaderi-

verksamheten utan endast att Värmevärden ska leverera processånga till vissa i avtalet angivna leveranspunkter. Nynas ansvarar därefter för överföring av ånga till konsumtionspunkterna i nätet. Dessa är inte specificerade i avtalet.

Det bör inte vara möjligt att bifalla Naturvårdsverkets överklagande på den grunden att verket inte har möjlighet att verkställa ett domslut om tilldelning av utsläppsrätter. En sådan ordning skulle innebära att rätten att överklaga ett beslut om tilldelning av utsläppsrätter blir utan faktiskt funktion i fall där det råder tvist om vem som ska få tilldelningen. Det som ska prövas är om tilldelningsansökan ska bifallas. Att enbart konstatera att sökanden ska ha rätt till tilldelning utan att samtidigt ålägga Naturvårdsverket att tilldela utsläppsrätter skulle strida mot handelslagen och förordningen (2004:1205) om handel med utsläppsrätter (handelsförordningen). En tolkning som innebär att det i praktiken inte är möjligt att ändra ett överklagat tilldelningsbeslut är uppenbart orimlig. Naturvårdsverket kan dessutom förvärva utsläppsrätter på marknaden för utsläppsrätter. Frågan om Naturvårdsverket kan verkställa domen faller inte heller inom ramen för den prövning som domstolarna har att göra. Domstolarna har inte som uppgift att åtgärda eventuella brister i författningstext (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom 2017-09-12 i mål nr M 7806-16). Det åligger Naturvårdsverket att verkställa den beslutade tilldelningen och det är en uppgift för lagstiftaren att säkerställa att verket inte försätts i liknande situationer i framtiden.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

EU-domstolen har i förhandsavgörande C-180/15 besvarat tre för detta mål relevanta frågor från mark- och miljödomstolen, frågorna 14–16¹. EU-domstolens har i dom-

¹ **14)** Ska mätbar värme i form av ånga från en [anläggning som omfattas av unionens system för handel med utsläppsrätter] som levereras till ett ångnät med flera ångförbrukare, varav minst en [är en anläggning som inte omfattas av unionens utsläppshandelssystem], anses utgöra en delanläggning med värmeriktmärke enligt artikel 3 c i beslut 2011/278 EU?

15) Har det för svaret på fråga 14 någon betydelse

a) om ångnätet ägs av den största ångförbrukaren inom nätet och denna förbrukare är en [anläggning som omfattas av unionens system för handel med utsläppsrätter],

skälen, punkterna 114–122 besvarat frågorna. Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens uppfattning om hur skäl 121 i domen ska vara översatt men gör därefter följande bedömningar:

Den första frågan som EU-domstolen hade att besvara avser om mätbar värme i form av ånga från en ETS-anläggning som levereras till ett ångnät med flera ångförbrukare, av vilka minst en är en icke ETS-anläggning ska anses utgöra en delanläggning med värmeriktmärke som kan få tilldelning av gratis utsläppsrätter. Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning har EU-domstolen besvarat frågan på så sätt att ångproducenten kan anses vara en delanläggning med värmeriktmärke om den levererar ångan till ett ångnät som inte är en ETS-anläggning. Om ångnätet däremot är en integrerad del av en annan anläggning som omfattas av handelssystemet och denna anläggning använder ångan för produktion av varor eller exporterar ångan till en anläggning eller annan enhet utanför handelssystemet kan ångproducenten inte anses som en delanläggning med värmeriktmärke. En anläggning som producerar och exporterar ånga ska alltså inte tilldelas utsläppsrätter annat än när den gör detta till en icke ETS-anläggning.

För detta mål får ångnätet som Värmevärden levererar ånga till alltså inte vara en ETS-anläggning om Värmevärden ska kunna tilldelas utsläppsrätterna för ångan.

Enligt EU-domstolen ska en ren distributör, dvs. en anläggning som inte förbrukar ångan den importerar utan levererar den till andra anläggningar, inte anses vara en ETS-anläggning. Detta gäller oavsett om ångan levereras till anläggning inom ETS

b) vilken andel av de totala värmeleveranserna till ångnätet som förbrukas av den största förbrukaren,

c) hur många leverantörer respektive förbrukare av ånga det finns inom ångnätet,

d) om det föreligger osäkerhet i fråga om vem som har producerat den mätbara värme som respektive ångförbrukare tillgodogör sig, samt

e) om fördelningen av ångförbrukningen inom nätet kan komma att förändras så att flera ångförbrukare som [är anläggningar som inte omfattas av unionens system för handel med utsläppsrätter] tillkommer eller om [förbrukningen hos] befintliga [anläggningar som inte omfattas av unionens system för handel med utsläppsrätter] ökar?

16) Om svaret på fråga 14 är beroende av omständigheter i det enskilda fallet, vilka omständigheter ska då tillmätas betydelse?

eller inte. Det EU-domstolen anser vara avgörande för frågan om en importör av ånga också är en distributör, är om ånga förbrukas av denne eller inte.

När ett distributionsnät ingår som en integrerad del i en ETS-anläggning ska ångan anses levereras till den ETS-anläggningen, vilket stämmer överens med att utsläppsrätterna ska tilldelas förbrukaren inom ETS. Det spelar alltså ingen roll om ånga levereras till andra anläggningar eller enheter om ångnätet är en integrerad del av en ETS-anläggning. Det spelar heller ingen roll om producenten och konsumenten har ingått avtal om leveranserna.

Mark- och miljööverdomstolen drar av EU-domstolens svar på den första frågan slutsatsen att ångleveranser till ett distributionsnät ska anses gå till en ETS-anläggning när nätet är en integrerad del av en anläggning som konsumerar ånga, oavsett om denna anläggning levererar ånga till andra anläggningar som inte ingår i ETS.

Enligt EU-domstolens dom är det upp till den nationella domstolen att utifrån sakomständigheterna i det enskilda målet avgöra om ångproducenten exporterar ångan till en ETS-anläggning eller inte, dvs. om ångnätet är en integrerad del av Nynas raffinaderi. Omständigheterna i den andra frågan till EU-domstolen saknar därvid betydelse. EU-domstolen har nämligen redan besvarat frågan om när ett distributionsnät är en ETS-anläggning och det är den nationella domstolen som därefter har att tillämpa EU-domstolens anvisningar.

Frågan är därmed om Värmevärden levererar ånga till en anläggning som omfattas av ETS eller inte. Svaret är beroende av om ångnätet är en integrerad del av Nynas raffinaderi eller ska ses som en fristående distributör av ånga. Avgörande är således om Nynas konsumerar ånga eller inte. I målet har framkommit att Nynas förbrukar en övervägande del av den ånga som raffinaderiet importerar. Det är alltså klarlagt att ångnätets funktion är att förse raffinaderiet med processånga och att nätet därmed är en integrerad del av den fasta tekniska enhet som utgör Nynas anläggning. Den anläggning som Värmevärden levererar ånga till omfattas således av ETS. Att Nynas även levererar ånga till två icke ETS-anläggningar saknar därvid betydelse.

Tolkningen överensstämmer med definitionen av anläggning i artikel 3 c i beslut 2011/278, artikel 3 e i handelsdirektivet och kommissionens vägledning som anger att det är värmeförbrukaren som i första hand ska tilldelas gratis utsläppsrätter.

Slutsatsen blir att Värmevärden inte har rätt till ytterligare gratis utsläppsrätter för den aktuella handelsperioden. Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas och Naturvårdsverkets beslut om tilldelning av gratis utsläppsrätter till Värmevärden fastställas.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lag (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg, Hans Nyman, referent, och Birgitta Bylund Uddenfeldt samt tekniska rådet Mikael Schultz.

Föredragande har varit Christopher Jakobsson.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-06-21
meddelad i
Nacka strand

Mål nr M 7574-13

KLAGANDE

Värmevärden i Nynäshamn AB

Ombud: Fröberg & Lundholm Advokatbyrå
AB

MOTPART

Naturvårdsverket

ÖVERKLAGAT BESLUT

Naturvårdsverkets beslut den 21 november 2013 i ärende nr NV-07940-13, se
domsbilaga 1-2

SAKEN

Tilldelning av utsläppsrätter

DOMSLUT

Med ändring av Naturvårdsverkets beslut tilldelas Värmevärden i Nynäshamn AB
261 432 gratis utsläppsrätter för handelsperioden 2013-2020.

Dok.Id 479586

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 30 E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

Naturvårdsverket beslutade den 21 november 2013 om tilldelning av gratis utsläppsrätter för handelsperioden 2013-2020. Ett stort antal verksamhetsutövare, däribland Värmevärden i Nynäshamn AB (bolaget), tilldelades genom beslutet gratis utsläppsrätter. Antalet tilldelade utsläppsrätter framgår av bilaga 2 till Naturvårdsverkets beslut. Åtta verksamhetsutövare, däribland bolaget, överklagade Naturvårdsverkets beslut till mark- och miljödomstolen. Överklagandena avsåg totalt fjorton anläggningar för vilka gratis utsläppsrätter tilldelats, varav en anläggning tillhör bolaget. Överklagandena har prövats hos domstolen i separata mål för varje berörd anläggning.

Den 16 april 2015 beslutade mark- och miljödomstolen att inhämta förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) i samtliga fjorton mål. Mark- och miljödomstolen beslutade samtidigt att vilandeförklara målen till dess att EU-domstolen meddelat sin dom.

Den 8 september 2016 meddelade EU-domstolen dom i mål C-180/15 med anledning av mark- och miljödomstolens begäran om förhandsavgörande. I beslut den 20 september 2016 beslutade mark- och miljödomstolen att återuppta handläggningen av de berörda målen. Härefter har överklagandena i elva av de fjorton målen återkallats och dessa mål har därför avskrivits.

Bolaget och Naturvårdsverket har yttrat sig över EU-domstolens dom och över varandras yttranden.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av Naturvårdsverkets beslut, ska tilldela bolaget utsläppsrätter i enlighet den ansökan som gavs in till Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket har bestritt ändring.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Bolaget har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Grund

Bolaget har inte tilldelats gratis utsläppsrätter för produktion av ånga som levereras till ett ångnät trots att bolaget har rätt till det.

*Utveckling av talan*Bakgrund

Bolaget äger och driver ett kraftvärmeverk beläget i anslutning till Nynas AB:s (Nynas) industriområde i Nynäshamn. Nynas bedriver raffinaderiverksamhet på området. Bolaget levererar värme till fjärrvärmenätet i Nynäshamn. Denna värme konsumeras av ett stort antal kunder på fjärrvärmenätet. Enligt avtal med Nynas levereras också ånga till ett ångnät inom Nynas industriområde. Ångan konsumeras av Nynas, AGA Gas AB (AGA) och Svenska Statoil AB (Statoil).

Bolaget ansökte hos Naturvårdsverket om tilldelning av gratis utsläppsrätter enligt tabellen nedan.

Ansökt tilldelning för Värmevärdens kraftvärmeverk i Nynäshamn

Tilldelning/år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Delanläggning KL* (ångnät)	34 798	34 193	33 587	32 982	32 376	31 771	31 165	30 560	261 432
Delanläggning ej KL* (fjärrvärme)	6 236	5 580	4 944	4 328	3 730	3 152	2 593	2 054	32 617
Totalt	41 034	39 773	38 531	37 310	36 106	34 923	33 758	32 614	294 049

* KL: Mätbar värme exporterad till verksamheter som löper risk för koldioxidläckage.

Vid underhandskontakter med Naturvårdsverket framkom att verket ansåg att bolaget inte hade rätt till tilldelning av utsläppsrätter för sina leveranser till Nynas ångnät eftersom verket ansåg att det var fråga om direkt leverans av ånga till Nynas för vilken Nynas har rätt till tilldelning. Bolaget förklarade att det inte var fråga om direkta leveranser till Nynas utan att ångnätet är att jämställa med ett

värmedistributionsnät med flera producenter och konsumenter. Bolaget vidhöll därför sin ansökan.

Genom Naturvårdsverkets beslut erhöll bolaget tilldelning av gratis utsläppsrätter enligt tabellen nedan.

Naturvårdsverkets beslut om tilldelning för Värmevärdens kraftvärmeverk i Nynäshamn

Tilldelning/år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Delanläggning KL* (ångnät)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Delanläggning ej KL* (fjärrvärme)	6 236	5 580	4 944	4 328	3 730	3 152	2 593	2 054	32 617
Totalt	6 236	5 580	4 944	4 328	3 730	3 152	2 593	2 054	32 617

* KL: Mätbar värme exporterad till verksamheter som löper risk för koldioxidläckage.

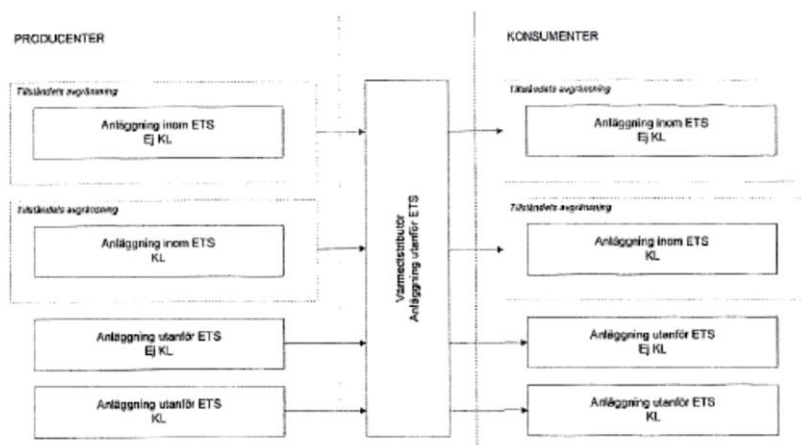
Bolaget erhöll alltså tilldelning av utsläppsrätter enligt ansökan för produktion av den värme som levereras till konsumenter via Nynäshamns fjärrvärmenät. Naturvårdsverket avslog däremot bolagets ansökan om tilldelning för produktion av den ånga som levereras till Nynas ångnät. Överklagandet avser således frågan om bolagets rätt till tilldelning för ånga som levereras till ångnätet.

En värmeproducent som levererar till en värmedistributör har rätt till gratis tilldelning av utsläppsrätter

EU:s system för handel med utsläppsrätter syftar till att minska utsläppen av växthusgaser inom EU på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Genom överlåtbara utsläppsrätter kan utsläppen minskas i det land och i den sektor där detta kostar minst. Inom handelssystemet sätts ett tak för de totala utsläppen och varje år ska de verksamhetsutövare som ingår i handelssystemet lämna ifrån sig ett antal utsläppsrätter som motsvarar deras utsläpp under närmast föregående år. En utsläppsrätt motsvarar ett ton koldioxid eller koldioxidekvivalenter. Eftersom varje utsläppsrätt har ett ekonomiskt värde är det mycket viktigt att regelverket följs lojalt och på samma sätt i alla medlemsstater. I annat fall kan utsläppsrätternas värde och därmed hela handelssystemets effektivitet och integritet påverkas negativt. Vilka

verksamheter som ingår i handelssystemet anges i förordningen (2004:1205) om handel med utsläppsrätter (handelsförordningen). Bolagets kraftvärmeverk i Nynäshamn är en sådan förbränningsanläggning som avses i 14 § handelsförordningen. För verksamheten gäller tillståndsplikt enligt 17 a § handelsförordningen. Enligt 3 kap. 1 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter (handelslagen) får den som avser att driva en tillståndspliktig verksamhet under en handelsperiod ansöka om tilldelning av utsläppsrätter för den perioden. Enligt 3 kap. 4 § handelslagen får en verksamhetsutövare som har tillstånd till utsläpp av växthusgaser och som har ansökt om tilldelning tilldelas överlåtbara utsläppsrätter för den eller de anläggningar som omfattas av tillståndet. Bolagets tillstånd omfattar kraftvärmeverket som producerar värme till Nynäshamns fjärrvärmenät och ånga till Nynas ångnät. I 19 a § handelsförordningen stadgas att i en ansökan för en befintlig anläggning ska anläggningen delas upp i delanläggningar med produktriktmärke, värmeriktmarke, bränsleriktmarke eller processutsläpp. Med delanläggning med värmeriktmarke avses enligt 8 c § handelsförordningen en anläggning med produktion av mätbar värme om värmen (1) förbrukas inom anläggningen (för vissa i författningstexten angivna ändamål) eller (2) överförs till en anläggning eller annan enhet som inte omfattas av handelssystemet (icke ETS-anläggning) med undantag för elproduktion. Bolagets leveranser till Nynäshamns fjärrvärmenät har i Naturvårdsverkets beslut ansetts vara tilldelningsgrundande enligt (2) ovan. Bolaget har i sin ansökan till Naturvårdsverket gjort gällande att bolaget även har rätt att erhålla tilldelning för den ånga som levereras till Nynas ångnät i egenskap av delanläggning med värmeriktmarke som överför värme till en icke ETS-anläggning i den mening som avses i 8 c § handelsförordningen, vilken genomför artikel 3 c i kommissionens beslut 2011/278/EU av den 27 april 2011 om fastställande av unionstäckande övergångsbestämmelser för harmoniserad gratis tilldelning av utsläppsrätter enligt artikel 10 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG (beslut 2011/278/EU). Till beslut 2011/278/EU finns ett antal vägledningsdokument vars innehåll är avgörande för tolkningen av de svenska genomförandebestämmelserna.

I detta fall är vägledningsdokument nr 6 om gränsöverskridande värmeflöden tillämpligt. Vägledningsdokument nr 6 avser värmeflöden (1) från en anläggning som omfattas av handelssystemet (ETS-anläggning) till en annan ETS-anläggning, (2) från en ETS-anläggning till en icke ETS-anläggning, (3) från en icke ETS-anläggning till en ETS-anläggning samt (4) från en eller flera värmeproducenter till en eller flera avnämare. Scenariot i punkt 4 innefattar ett flertal varianter varav ett avser värmeflöden från en eller flera ETS-anläggningar till en värmedistributör som sedan vidarebefordrar värmen till konsumenterna. I avsnitt 3.2 i vägledningsdokument nr 6 anges att en värmedistributör ska anses utgöra en icke ETS-anläggning. Värmeleveranser till en värmedistributör utgör alltså leveranser till en icke ETS-anläggning, vilket enligt 8 c § handelsförordningen och 3 kap. 4 § handelslagen innebär att värmeproducenten har rätt till tilldelning för produktion av den värme som levereras till distributören. En värmedistributör definieras i vägledningsdokument nr 6 som en enhet som fungerar som intermediär mellan värmeproducent(er) och värmekonsument(er). Det innebär att distributören varken producerar eller konsumerar värmen samt att det inte föreligger någon direkt kontraktsrelation mellan värmeproducenten och värmekonsumenterna vad avser värmeleveranserna. Om distributören också producerar värme ska dennes anläggning delas i en värmeproducerande del och en distributionsdel. Följande exempel avser en värmedistributör där flera anläggningar producerar värme som levereras till värmedistributören och flera konsumenter konsumerar värme som levereras från värmedistributören. Exemplet är hämtat från figur 10 i avsnitt 3.5 i vägledningsdokument nr 6.

Med KL avses verksamhet som anses medföra en betydande risk för koldioxidläckage och med Ej KL avses verksamhet som inte anses medföra någon sådan risk, allt enligt artikel 10 a stycke 15-16, direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter inom gemenskapen såsom det ändrats genom direktiv 2009/29/EG

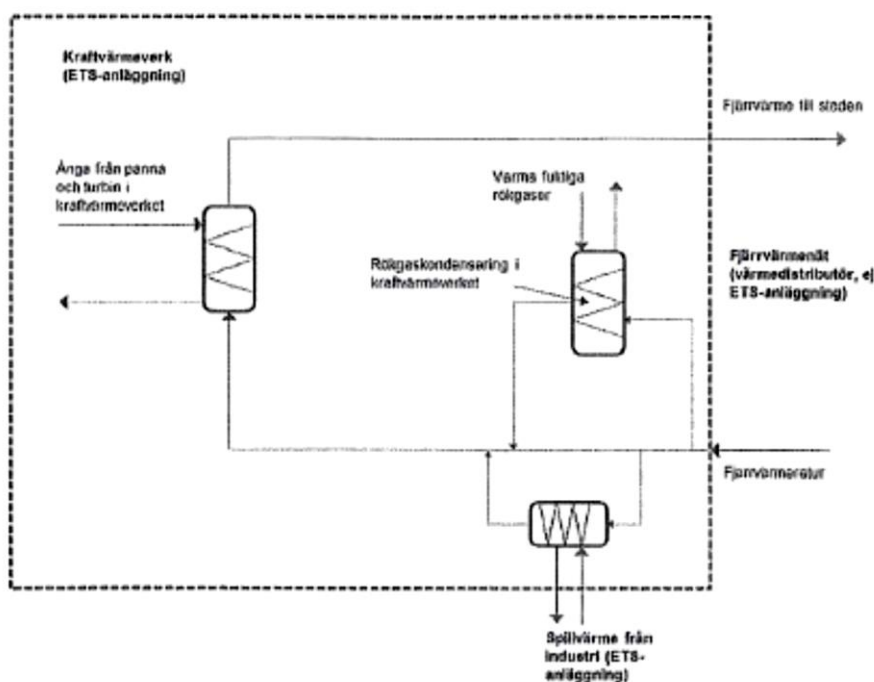
En värmedistributör kan samtidigt producera och/eller förbruka värme som distribueras i distributionsanläggningen. Detta gäller oavsett vem (en producent eller konsument på nätet eller en tredje part) som äger distributionsanläggningen.

Anledningen till att en värmeproducent som levererar till en värmedistributör har rätt till gratis tilldelning för sin värmeproduktion är följande. Om det finns en intermediär värmedistributör mellan producent och konsument är den mängd värme som levereras till konsument (och deras status när det gäller koldioxidläckage) okänd. Nätverk kan även vara komplexa med olika temperaturer och trycknivåer samt flera värmekällor (inklusive exoterma processer). Det var dessa osäkerheter som medförde att vägledningsdokument nr 6 reviderades så sent som i mars 2011 genom införandet av en definition av begreppet värmedistributör. Det konstaterades därvid att värmedistributören inte bör ha rätt till tilldelning av utsläppsrätter. Som skäl för detta angavs att det inte går att särskilja olika värmekällor i ett nätverk. En konsument kan inte hänföra värmen till en viss producent i ett nät och producenten vet inte vem som konsumerar värmen. Detta gäller oavsett konsumtionsförhållanden eller antal konsumenter i nätet. Denna osäkerhet riskerar alltid att medföra en orättmätigt stor tilldelning till nätägaren (i de fall denne också är producent). Det görs därför ingen skillnad på små och stora nät i vägledningen, alla nät betraktas som icke ETS-anläggningar. Det anses med andra ord inte vara möjligt att få fram erforderliga data för att tillämpa reglerna på ett sätt som skulle ge värme-

distributören rätt till tilldelning. Tilldelningen måste därför tillfalla värme-
producenten.

Allmänt om värmedistributörer

I ett typiskt fjärrvärmenät är flera värmeproducenter (t.ex. huvudproduktions-
anläggning, reservanläggning och spillvärme från industrier) kopplade till ett
fjärrvärmenät. Varje producent kan leverera värme med rätt temperatur och tryck så
att värme kan distribueras till de värmekonsumenterna som är anslutna till
fjärrvärmenätet. Det är detta exempel som används i figuren ovan. Fjärrvärmenätet
betraktas som värmedistributör eftersom det inte konsumerar eller förbrukar någon
värme utan endast vidareförmedlar värme från producenter till konsumenter. Såväl
producenter (t.ex. nya värmeverk) som konsumenter (t.ex. nya fjärrvärmekunder)
kan tillkomma eller lämna systemet med anslutningar till och från fjärrvärmenätet.
Ett annat exempel är ett kraftvärmeverk till vilket en industri levererar spillvärme
för överväxling till fjärrvärmenätet. Spillvärmens tryck och temperatur är för låga
för att direkt kunna levereras ut på fjärrvärmenätet. Spillvärmens leds därför via
värmväxlare i kraftvärmeverket och växlas där över till fjärrvärmenätet. Exemplet
illustreras i figuren nedan.

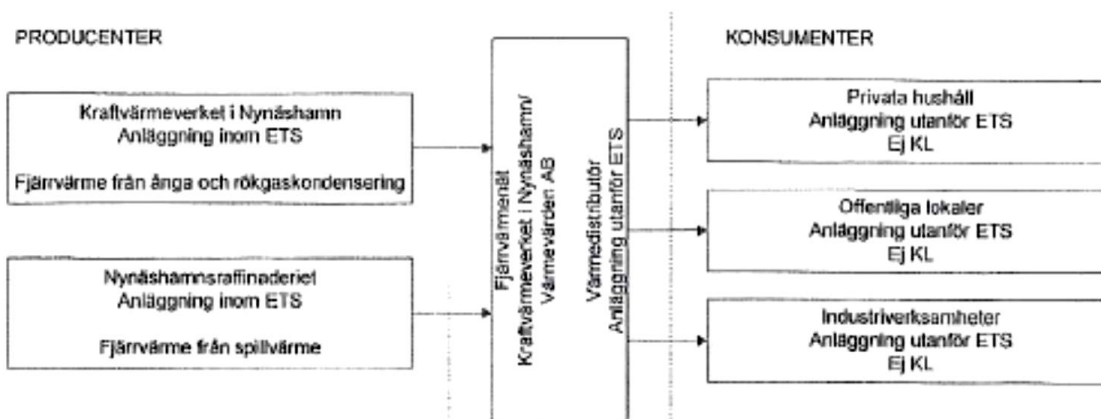

Det är enligt denna modell som spillvärme levereras från Nynas raffinaderi till bolagets anläggning och sedan vidare ut på fjärrvärmenätet i Nynäshamn. I detta fall fungerar kraftvärmeverket som värmedistributör. Kraftvärmeverket fungerar alltså som intermediär mellan raffinaderiet och fjärrvärmekunderna.

Kraftvärmeverket varken producerar eller konsumerar värmen och det föreligger inte någon direkt kontraktsrelation mellan raffinaderiet och fjärrvärmekunderna.

Trots att värmen fysiskt sett passerar kraftvärmeverket via värmeväxlare tillfaller alltså tilldelningen av utsläppsrätter den industri som producerat spillvärmen.

Leveransen kan också illustreras med den typ av mer schematiska skiss som används i vägledningsdokument nr 6 enligt figuren nedan.

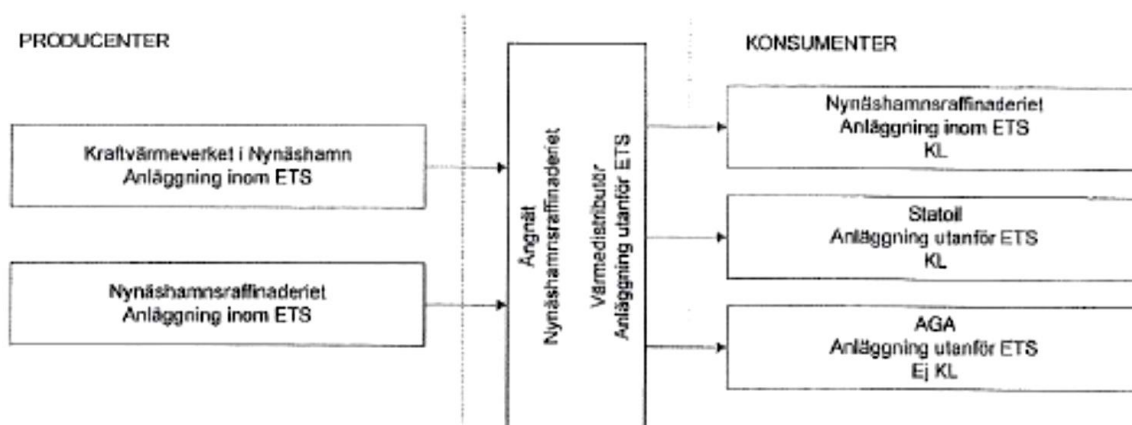
Med KL avses verksamhet som anses medföra en betydande risk för koldioxidläckage och med EJ KL avses verksamhet som inte anses medföra någon sådan risk, allt enligt artikel 10 a stycke 15-16, direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter inom gemenskapen såsom det ändrats genom direktiv 2009/29/EG

Bolagets ångleveranser till Nynas ångnät sker enligt samma principer som leveranserna i de båda exemplen ovan, vilket innebär att det är bolaget som har rätt till tilldelning för den producerade ångan.

Bolaget levererar ånga till en värmedistributör

Bolagets kraftvärmeverk och Nynas raffinaderi producerar ungefär hälften var av den ånga som förbrukas inom raffinaderiets ångnät. En stor andel av ångan konsumeras av raffinaderiet och mindre andelar konsumeras av Statoil och AGA för uppvärmningsändamål respektive förångning av naturgas. Statoil respektive AGA

bedriver verksamheter som är separata i förhållande till Nynas verksamhet. Eftersom det finns flera producenter (bolaget och Nynas) och konsumenter (Nynas, Statoil och AGA) måste ångnätet betraktas som en värmedistributör. Att huvuddelen av ångnätet är beläget inom raffinaderianläggningen saknar betydelse. Situationen är i detta avseende jämförbar med Nynas leveranser av spillvärme till bolagets kraftvärmeverk. Värme levereras till nätet oavsett vem som är konsument och konsumenterna förbrukar värme oavsett vem som har producerat denna. Tekniskt sett är alltså ångnätet att jämföras med ett fjärrvärmenät, med ånga som värmeöverföringsmedium i stället för vatten. I figuren nedan illustreras förhållandena mellan producenter och konsumenter inom ångnätet.

Med KL avses verksamhet som anses medföra en betydande risk för koldioxidläckage och med Ej KL avses verksamhet som inte anses medföra någon sådan risk, allt enligt artikel 10 a stycke 15-16, direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter inom gemenskapen såsom det ändrats genom direktiv 2009/29/EG

Bolaget, vars kraftvärmeverk producerar en stor del av den ånga som förbrukas på nätet, saknar kännedom om hur mycket ånga som förbrukas av respektive konsument på nätet. På samma sätt saknar konsumenterna kännedom om vilken producent som har producerat den ånga som konsumenten förbrukar. Som synes är förhållandena inom Nynas ångnät exakt desamma som i exemplet på värmedistributör i figuren ovan (figur 10 i avsnitt 3.5 i vägledningsdokument nr 6). Det föreligger alltså en stor osäkerhet i fråga om hur fördelningen av värmeproduktion respektive konsumtion sker inom nätet. Som anförts är det den bakomliggande orsaken till att värmedistributörer inte anses ha rätt till tilldelning av

utsläppsrätter. Osäkerheten gäller givetvis oavsett konsumtionsförhållanden eller antal konsumenter i nätet. Dessa osäkerheter kan elimineras endast genom att ge producenten, dvs. bolaget, rätt till tilldelningen.

Slutsatser

Förhållandena vid Nynas ångnät kan sammanfattas enligt följande.

- Bolaget och Nynas producerar ånga.
- Ångan levereras till ett ångnät som ägs och drivs av Nynas.
- Ångan konsumeras av Nynas, Statoil och AGA.
- Det föreligger inte någon direkt kontraktsrelation mellan bolaget och Statoil eller AGA.

Det finns endast ett kontrakt avseende leverans av processånga till ångnätet, dvs. avtalet har enligt bolagets uppfattning ingåtts med Nynas i egenskap av nätägare/distributör, inte i dess egenskap av ångkonsument. Bolaget ansvarar för att leverera processånga till ångnätet vid några angivna leveranspunkter medan Nynas, i egenskap av distributör, ansvarar för överföringen av ånga från leveranspunkterna till respektive konsumtionspunkter, oavsett om Nynas, Statoil eller AGA konsumerar ångan. Det kontraktsförhållande som finns reglerar således bolagets ansvar för att säkerställa försörjningen av ånga till ångnätet, oavsett hur mycket ånga som förbrukas eller vilken konsument som för tillfället förbrukar ångan. Det måste mot bakgrund av det anförda anses vara klart att bolagets leveranser till ångnätet uppfyller de krav som ställs på leveranser till en värmedistributör enligt vägledningsdokument nr 6. Detta innebär att bolaget har rätt till gratis tilldelning av utsläppsrätter för produktion av ånga som levereras till nätet, som är en icke ETS-anläggning.

Det är viktigt att tilldelningsprinciperna för leveranser till värmedistributörer upprätthålls. Ett skäl till detta är EU-rättens företräde och vikten av att regelverket om handel med utsläppsrätter följs lojalt och på samma sätt i alla medlemsstater. Ett annat skäl är att dessa tilldelningsprinciper är ett uttryck för den vikt som tillmäts datakvaliteten i handelssystemet. Varje icke ETS-anläggning inom ett nät medför en

osäkerhet i fråga om var ångan konsumeras, vilket riskerar att medföra att nätägaren erhåller en övertilldelning. En tolkning som tillåter sådan övertilldelning riskerar att urholka handelssystemets trovärdighet och bör därför undvikas. Det är naturligtvis inte heller möjligt för Nynas eller de icke ETS-anläggningar som finns på nätet att veta vem som har producerat den ånga som konsumeras. Om bolagets överklagande bifalls upprätthålls principerna om tilldelning för leveranser till värmedistributörer, vilket är positivt för handelssystemet och förenligt med rättssäkerhetsintresset i allmänhet och bolagets berättigade förväntningar i synnerhet. För övrigt kan det konstateras att rättstillämpningen i Naturvårdsverkets beslut är ogynnsam för energieffektiviserande samarbeten mellan industriella verksamheter, energiproducenter och fastighetsägare m.fl. Samarbetet mellan bolaget, Nynas och fjärrvärmenätet i Nynäshamn ersätter fossilbaserad värmeproduktion med biobränsle- och spillvärmebaserad sådan. Den sammantagna klimatpositiva effekten av samarbetet är betydligt större än vad som skulle kunna ha uppnåtts om de olika aktörerna i systemet hade agerat var och en för sig. Syftet med att ge värme-producenter gratis tilldelning av utsläppsrätter som minskar årsvis är att skapa incitament för dessa producenter att gradvis minska fossilandelen i produktionen. Konsekvensen av Naturvårdsverkets beslut är dock att bolaget omedelbart förlorar sin rätt till tilldelning medan Nynas lika plötsligt får gratis tilldelning för den ånga som bolaget producerar. På så vis erhåller Nynas utsläppsrätter som inte har någon koppling till Nynas utsläpp. Ett ekonomiskt värde överförs därmed till Nynas på bolagets bekostnad. Hade bolagets produktion varit helt fossilbaserad skulle denna plötsliga förändring ha omöjliggjort fortsatt verksamhet för bolaget. Om det hade varit känt för bolaget att tilldelningsreglerna skulle komma att tillämpas så att bolaget inte ges rätt till tilldelning för sin ångproduktion medan Nynas får tilldelning för konsumtion av denna ånga hade incitamentet till att alls genomföra samarbetet varit betydligt mindre. Om den tolkning av tilldelningsreglerna som kommer till uttryck i Naturvårdsverkets beslut får genomslag kommer den således att verka hämmande för andra liknande utbyten vid andra industrianläggningar och man kan härigenom gå miste om en betydande potential för utsläppsreduktion i samhället. Tolkningen kan därför inte anses vara förenlig med syftet med de tilldelningsregler som gäller för handelsperioden 2013-2020, t.ex. artikel 10a.1

andra stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (handelsdirektivet). Vidare finns exempel på att Naturvårdsverket har tolkat regelverket annorlunda vid andra ångleveranser till industriella ångnät, vilket innebär att Naturvårdsverkets beslut också riskerar att medföra en inte obetydlig snedvridning av konkurrensen till bolagets nackdel.

Naturvårdsverket har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Grunderna för Naturvårdsverkets ställningstagande

Tilldelning av utsläppsrätter sker utifrån olika principer fastställda av kommissionen genom beslut 2011/278/EU. Detta beslut är implementerat i Sverige genom handelsförordningen och Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2012:09 om handel med utsläppsrätter. Tilldelning ska i första hand ske utifrån de produkt-riktmärken som kommissionen tagit fram. När produktriktmärken saknas ska tilldelningen enligt skäl 12 i beslut 2011/278/EU ske i hierarkisk ordning med värmeriktmarke, bränsleriktmarke eller processutsläpp. För bolaget saknas produktriktmarke och tilldelning ska därför ske med värmeriktmarke. Vid ansökan om tilldelning av utsläppsrätter ska anläggningen enligt 19 a § handelsförordningen delas upp i en eller flera delanläggningar. Med delanläggning med värmeriktmarke avses enligt 8 c § handelsförordningen en anläggning med produktion av mätbar värme om värmen förbrukas inom anläggningen för vissa i författningstexten angivna ändamål eller överförs till en anläggning eller annan enhet som inte omfattas av handelssystemet med undantag för elproduktion. Den grundläggande principen om tilldelning enligt värmeriktmarke är att om värmen producerats inom handelssystemet ska konsumenter som omfattas av handelssystemet tilldelas utsläppsrätterna. Om konsumenten däremot inte omfattas av handelssystemet ska tilldelningen ske till producenten. Detta följer av skäl 21 till beslut 2011/278/EU, där det anges att om mätbar värme utbyts mellan två eller flera anläggningar bör tilldelningen av gratis utsläppsrätter baseras på anläggningens värmeförbrukning med beaktande av risken för koldioxidläckage. För att säkerställa att det antal

utsläppsrätter som tilldelas gratis är oberoende av värmeförsörjningsstrukturen bör därför utsläppsrätterna tilldelas värmeförbrukaren. I vägledningsdokument nr 6 ges ytterligare vägledning om hur tilldelning av utsläppsrätter ska fördelas när mätbar värme överförs mellan anläggningar. För att hantera situationer med många producenter och konsumenter av värme i ett distributionsnät där det är svårt att veta vem som har producerat den värme som konsumeras infördes begreppet värmedistributör i vägledningsdokument nr 6. Leverans av värme till en värmedistributör ska enligt denna vägledning vara likställd med leverans till en icke-ETS anläggning. Värmedistributör definieras i vägledningen som en enhet som agerar som intermediär mellan värmeproducenter och värmekonsumenter. Det innebär att distributören varken är producent eller konsument av värmen. Det ska heller inte finnas direkta kontrakt om leverans av värme mellan producent och konsument. Anläggningar som agerar som intermediär kan också producera värme. I sådana fall ska anläggningen delas i två delar, en värmeproducerande del och en värmedistribuerande del. Det står inget i vägledningsdokumenten, i motsats till vad bolaget påstår, om att en sådan anläggning även kan konsumera värme från nätet. En typisk värmedistributör är ett fjärrvärmenät där syftet är att distribuera värme till många konsumenter och där det kan finnas flera producenter som inte har som syfte att själva förbruka värmen. En anläggning som producerar värme kan samtidigt agera distributör. Detta gör bolaget i fjärrvärmenätet i Nynäshamn när bolaget dels producerar egen värme i syfte att leverera till olika kunder men inte konsumera värmen själv, dels mottar spillvärme från Nynas raffinaderi som sedan distribueras vidare till kunder utan att konsumeras själv.

Naturvårdsverket har inför sitt beslut varit i kontakt med kommissionens helpdesk för att få ytterligare vägledning. Svaren från helpdesken är liksom vägledningsdokumenten inte juridiskt bindande men ska vara vägledande i den mån de inte strider mot beslut 2011/278/EU.

Naturvårdsverkets bedömning

Naturvårdsverket delar inte bolagets bedömning att bolagets leverans av värme till Nynas ångnät är att likställa med leverans av värme till en värmedistributör och att

bolaget därmed har rätt till tilldelning för den värme som man levererar till ångnätet. Bolaget säljer värme till Nynas ångnät, en integrerad del i Nynas raffinaderi, vars syfte är att förse raffinaderiet med ånga för dess produktion. Nynas använder mer än 90 procent av all ånga (egenproducerad och importerad från bolaget) i sin egen verksamhet. Endast en liten andel säljs vidare till Statoil, som inte omfattas av handelssystemet. Syftet med Nynas ångnät är således inte att distribuera värme till olika förbrukare i området. Naturvårdsverket anser därför inte att Nynas agerar som värmedistributör på det sätt som avses i avsnitt 3.2 i vägledningsdokument nr 6 för den värme som Nynas köper från bolaget. Sammanfattningsvis anser Naturvårdsverket att Nynas ångnät inte är att betrakta som en värmedistributör. Ångleveranserna från bolaget till Nynas ska därför betraktas som en leverans mellan en anläggning inom handelssystemet till en annan anläggning inom handelssystemet. Bolaget ska därför inte tilldelas några utsläppsrätter för denna värme.

Naturvårdsverket har till sitt yttrande bifogat kopia på ovan nämnda e-postkonversation med kommissionens helpdesk.

Bolaget har i bemötande anfört i huvudsak följande.

Naturvårdsverket har återopat kontakt med kommissionens helpdesk som stöd för sin inställning. Den information som Naturvårdsverket har delgett kommissionens helpdesk är knapphändig och vinklad. Situationen vid Nynas anläggning är inte typisk, vilket Naturvårdsverket borde ha förklarat för kommissionen för att kunna erhålla ett svar av någon betydelse. Bolaget har en avtalsenlig skyldighet att förse Nynas ångnät med processånga vid i avtalet angivna leveranspunkter. Nynas ansvarar för överföring av ånga från leveranspunkterna till konsumtionspunkterna i nätet. Bolaget saknar kännedom om vilken av anläggningarna inom nätet som förbrukar ångan. Bolaget råder inte heller över hur de olika verksamheterna inom nätet utvecklas. Idag är Nynas raffinaderi den största ångkonsumenten. Den framtida utvecklingen inom nätet är emellertid en fråga som inte alls regleras i avtalet mellan bolaget och Nynas. Avtalet begränsar således inte Nynas möjligheter

att förändra fördelningen av ångleveranser inom nätet eller ens att ansluta nya avnämare till nätet. En sådan ny anslutning har skett sedan bolaget gav in sin tilldelningsansökan till Naturvårdsverket. Nynas har full rådighet över ångnätet och kan fördela ångan inom nätet eller bygga ut nätet helt utan hänsyn till bolaget. Bolaget anser sig således ha slutit ett avtal om ångleveranser med Nynas i dess egenskap av nätägare/distributör. Det är inte ett avtal om leveranser av ånga för omedelbar konsumtion i Nynas raffinaderiverksamhet. Detta är en viktig skillnad. Det är också ett förhållande om vilket Naturvårdsverket har underlåtit att upplysa kommissionen. Som kommissionen anger i sitt svar till Naturvårdsverket är ett raffinaderi som importerar och exporterar värme typiskt sett inte att betrakta som ett distributionsnätverk. Som har utvecklats ovan är emellertid situationen vid Nynas anläggning enligt bolagets mening inte typisk.

Även om det inte anges uttryckligen tycks Naturvårdsverket anse att den omständigheten att merparten av ångan idag konsumeras av Nynas innebär att man kan bortse från nätets (dvs. delvis bolagets) leveranser till andra avnämare inom nätet. För att godta detta synsätt måste man anse att osäkerheterna i fråga om vem som har levererat ånga till vem är så begränsade att man kan bortse från dem. Här inträder intressanta gränsdragningsfrågor och hur man än väljer att svara på dessa frågor uppstår betydande osäkerheter och tolkningssvårigheter. Om man i stället anammar bolagets tolkning blir svaren på frågorna ointressanta, dvs. man behöver inte ta ställning till gränsdragningsfrågor eller söka bedöma konsekvenserna av svaren på dessa. Redan detta förhållande talar för att bolagets överklagande bör bifallas.

Om Nynas tilldelas utsläppsrätter för den värme som bolaget förbrukar (oavsett om den har producerats av bolaget eller Nynas) och för den värme som exporteras till icke ETS-anläggningar inom nätet utfaller tilldelningen till Nynas fördel på ett sätt som inte rimligen kan ha varit lagstiftarens avsikt. Bristerna i en sådan tilldelning kan sammanfattas enligt följande. Det är inte möjligt att veta om det är Nynas eller bolaget som har producerat den värme som förbrukas av de olika anläggningarna inom distributionsnätet. Det är heller inte möjligt att binda producenter och

konsumenter inom nätet vid en viss fördelning eller ens att förutse en viss fördelning. Det faktiska utfallet är beroende av ett flertal faktorer och kan variera år från år och under varje enskilt år, allt beroende på de olika verksamheternas utveckling. Nynas kan således erhålla tilldelning för värme som har producerats av bolaget och konsumerats av en eller flera icke ETS-anläggningar inom Nynas nät. Nynas bör inte under några omständigheter kunna anses ha rätt till tilldelning för ånga som bolaget, via ångnätet, har levererat till icke ETS-anläggningar. Den osäkerhet som alltid finns i ett distributionsnät när det gäller frågan om vilken värme som konsumeras av vilken avnämare innebär i praktiken att det kommer att vara svårt att förhindra att Nynas får tilldelning även för vidareexport enligt föregående mening. Om man i stället betraktar Nynas distributionsnät som en icke ETS-anläggning uppstår inte de angivna problemen. För att undvika dessa bör således bolaget och Nynas erhålla tilldelning för respektive producents värmeleverans till distributionsnätet.

Osäkerheter i fråga om produktions- eller förbrukningsdata kan vara förödande i ett system där varje utsläppt ton växthusgas i systemet representerar ett ekonomiskt värde. Det värdet påverkas negativt vid varje övertilldelning och kan i förlängningen urholka handelssystemets trovärdighet. Principerna för gratis tilldelning av utsläppsrätter anges i artikel 10a i handelsdirektivet. Enligt artikel 10a.1 i handelsdirektivet ska kommissionen utarbeta harmoniserade genomförandebestämmelser för tilldelning som i möjligaste mån ska fastställa gemenskapstäckande förhandsriktmärken för att garantera att tilldelningen sker på ett sätt som ger incitament till minskade växthusgasutsläpp och energieffektiv teknik genom att beakta de mest effektiva teknikerna, ersättningsmöjligheter, alternativa produktionsprocesser, högeffektiv kraftvärme, effektiv energiåtervinning från rökgaser, användande av biomassa samt avskiljning och lagring av koldioxid, om sådana möjligheter finns, och åtgärderna ska inte ge incitament till att öka utsläppen. Gratis tilldelning ska inte förekomma för elproduktion. För varje sektor och delsektor ska riktmärket i princip beräknas för produkter snarare än för insatsvaror för att maximera minskningarna av växthusgasutsläppen och energieffektiviseringarna i hela produktionsprocessen i den berörda sektorn eller

delsektorn (artikel 10a.1 fjärde stycket i handelsdirektivet). Utgångspunkten i handelssystemet är således att gratis utsläppsrätter tilldelas i relation till de mest effektiva deltagarnas produktion och därtill kopplade utsläpp. För detta ändamål finns så kallade produktriktmärken, dvs. värden som anger hur många utsläppsrätter som får tilldelas per producerad vara (fysisk produkt). Produktriktmärken har fastställts utifrån produktions- och utsläppsuppgifter från de mest effektiva anläggningarna (de mest effektiva 10 procenten), se artikel 10a.2 i handelsdirektivet. Med effektivitet avses här utsläppta växthusgaser per producerad enhet. Tilldelningsmodellen ska härigenom gynna de anläggningar som är mest effektiva. Innehavarna av dessa anläggningar kan sälja sitt överskott av utsläppsrätter och får incitament att bli ännu mer effektiva. Anläggningar som inte är lika effektiva får incitament att effektivisera och minska sina utsläpp, t.ex. genom att övergå till förnybara insatsvaror eller genom att använda mer energieffektiv teknik. För en verksamhet som inte producerar varor, t.ex. fjärrvärmeproducenter som levererar värme till andra verksamheter och privata hushåll m.m., görs tilldelningen utifrån ett värmeriktmarke. Tilldelning ges med 62,3 utsläppsrätter per TJ värme. Ingen tilldelning ges för värmeenergi som använts för framställning av el. Härutöver finns specialregler för anläggningar som inte passar in i någon av ovanstående beskrivningar, en sådan regel gäller riktmarke för förbrukat bränsle, s.k. bränsleriktmarke, som används om den värme som produceras inte kan mätas. I sista hand sker tilldelning utifrån en anläggnings historiska utsläpp av växthusgaser. När värme exporteras från en ETS-anläggning till en annan erhåller den verksamhet som importerar värmen tilldelning. Anledningen till detta är att man önskar undvika att en verksamhets värmeförsörjningsstruktur ska påverka tilldelningen. Oavsett om man själv producerar eller köper värme ska man som verksamhetsutövare ges incitament att effektivisera produktionsprocesser och på så sätt minska verksamhetens klimatpåverkan. Om värmen istället exporteras till flera konsumenter, varav vissa ingår i handelssystemet och andra inte och värmen distribueras via ett distributionsnät, anses distributionsnätet utgöra en särskild anläggning som inte omfattas av handelssystemet (förutsatt att producenten inte har slutit ett avtal om värmeleverans med konsumenterna). I sådana fall erhåller värmeproducenten tilldelningen. Detta gäller även om det finns flera producenter i

distributionsnätet. Anledningen till att producenten erhåller tilldelning vid leveranser till ett distributionsnät är att tilldelningen ska grundas på mätbar värme. Att värmen är mätbar är viktigt i system där produktion och utsläpp omvandlas till ett ekonomiskt värde. I skäl 15 i beslut 2011/278/EU anges därför att medlemsstaterna ska se till att de värden som ligger till grund för gratis tilldelning ska vara fullständiga, enhetliga och så exakta som möjligt. Fullständighet, enhetlighet och exakthet är inte möjligt att uppnå i ett distributionsnät eftersom det inte är möjligt att fastställa exakt hur mycket värme från respektive producent som levereras till respektive konsument. Producenterna producerar olika mycket värme under olika tidsperioder och konsumenterna konsumerar olika mycket värme under olika tidsperioder. Det är därför viktigt att upprätthålla principen om att tilldelning ska erhållas av producenter som levererar värme till distributionsnät med avnämare som ingår respektive inte ingår i handelssystemet.

Om bolagets talan vinner bifall kommer tilldelningen att grundas på mätbara värmeleveranser från kraftvärmeverket till ångnätet, dvs. tilldelningen görs med fullständighet, enhetlighet och exakthet. Tilldelning till bolaget kommer vidare att skapa incitament för bolaget att fortsätta att leverera ånga till ångnätet. Skulle Naturvårdsverkets beslut stå sig kommer tilldelningen inte att uppfylla ovan angivna krav. Om bolagets incitament att leverera ånga till ångnätet skulle minska, vilket blir konsekvensen av Naturvårdsverkets beslut, uppstår en betydande risk för att bolagets leveranser ersätts med ånga som har producerats på ett som sätt motverkar tilldelningsreglernas syfte att främja minskade växthusgasutsläpp och energieffektiv teknik m.m. Naturvårdsverket är vidare inkonsekvent i sin rättstillämpning. Det finns ett flertal liknande anläggningar i Sverige där värmeenergi distribueras via ett nät till konsumenter som ingår i handelssystemet. Ett exempel där förutsättningarna är påfallande lika de i förevarande fall är ångnätet inom Domsjö industriområde. Till det nätet levererar Övik Energi AB och Domsjö Fabriker AB ånga. Ångan i nätet konsumeras till stor del av Domsjö Fabrik (massaframställning). Andra konsumenter i ångnätet är SEKAB (etanolfabrik) och Akzo Nobel AB (plastframställning), som inte ingår i handelssystemet. I det fallet har ångnätet ansetts utgöra ett distributionsnät och därmed en icke ETS-anläggning.

Övik Energi AB har således erhållit tilldelningen för den ånga som levereras till ångnätet i Domsjö industriområde. Det är svårförståeligt att Naturvårdsverket har ansett sig kunna komma till en helt annan slutsats vad avser Nynas ångnät. Ett annat exempel är den spillvärme som Nynas exporterar till kraftvärmeverket i Nynäshamn som i sin tur levererar värmen till ett distributionsnät. I det fallet tilldelas Nynas utsläppsrätter för levererad spillvärme. Detta trots att all spillvärme uppgraderas i kraftvärmeverket via en värmeväxlare och därefter levereras till fjärrvärmenätet i form av hetvatten. Den enda skillnaden mellan Nynas ångnät och fjärrvärmenätet är, bortsett från antalet avnämare inom respektive nät, att värmen i det förstnämnda fallet används för att producera raffinaderiprodukter och i det sistnämnda för att producera fjärrvärme. Det finns ingen godtagbar anledning till att tilldela utsläppsrätter till värmekonsumenten i det ena fallet och till värmeproducenten i det andra. Värmeproducenten bör erhålla utsläppsrätterna i båda fallen.

Naturvårdsverket har i bemötande anfört i huvudsak följande.

Bolagets påstående att Naturvårdsverket har grundat sitt beslut enbart på det svar som verket fått från kommissionens helpdesk och att den fråga som verket ställt varit knapphändig och vinklad är inte korrekt. Naturvårdsverket har fattat ett självständigt beslut i enlighet med de tilldelningsregler som beslutats av kommissionen samt kommissionens vägledning. Naturvårdsverkets fråga till kommissionens helpdesk baseras, liksom beslutet, på uppgifter i tilldelningsansökningarna från bolaget och från Nynas. Frågan syftade till att säkerställa en harmoniserad tillämpning av tilldelningsreglerna inom EU. Även kommissionens svar utgör vägledning som beaktats när Naturvårdsverket gjort sin bedömning.

Naturvårdsverket delar, som framgått, inte bolagets uppfattning att Nynas ångnät är en värmedistributör. Huvudsyftet med Nynas ångnät kan inte uppfattas som något annat än att förse Nynas med ånga. Det är i detta sammanhang värt att beakta att över 90 % av ångan i nätet används av Nynas, medan den mängd ånga som levereras till konsumtion utanför handelssystemet är mycket liten. Om leverans skulle ske till ytterligare kunder utanför handelssystemet skulle detta sakna

betydelse så länge huvudsyftet med leveranserna till Nynas är att förse verksamheten vid Nynas med ånga. Nynas måste således i första hand ses som konsument och inte distributör av den ånga som levereras från bolaget. Det är därmed fråga om leverans av ånga mellan ETS-anläggningar vilket innebär att det är konsumenten som ska tilldelas utsläppsrätterna. Vad avser bolagets jämförelse med ångnätet inom Domsjö industriområde finns det avgörande skillnader mellan det och Nynas ångnät. Huvudsyftet med ångnätet inom Domsjö industriområde är inte att förse Domsjö Fabriker med ånga. Det ångnätet är kopplat till Öviks distributionsnät som levererar ånga till flera olika kunder varav Domsjö Fabriker endast är en. Huvudsyftet med det ångnätet är alltså distribution.

Bolaget har i bemötande anfört i huvudsak följande.

Naturvårdsverket fäster uttryckligen avgörande vikt vid att mer än 90 procent av ångan inom Nynas ångnät konsumeras av Nynas. Varken i gällande författningar eller i vägledningsdokument finns något stöd för att begränsa tillämpningen av tilldelningsreglerna för delanläggningar med värmeriktmärke till anläggningar som levererar värme till värmedistributörer där mindre än 90 procent av värmen förbrukas av en användare på distributionsnätet. Avsaknaden av sådant stöd är naturlig. Antingen levereras värmen till en värmedistributör eller så levereras den direkt till avnämarna på nätet. Om det råder osäkerhet om vilken värme som konsumeras av respektive konsument får tilldelningen inte ske till värmedistributören. Tilldelningen ska i sådana fall ske till producenten. Det har ingen betydelse om osäkerheten är större eller mindre, vilket också är naturligt. Den nuvarande fördelningen av ångförbrukningen inom Nynas ångnät kan nämligen förändras när som helst, t.ex. genom att nya användare ansluts eller befintliga faller ifrån. Nynas andel av förbrukningen kan således minska eller öka. Avgörande för hur tilldelningsreglerna tillämpas måste vara hur nätet är konstruerat och hur man utifrån detta kan säkerställa att tillförlitliga data läggs till grund för tilldelningen. Det är problematiskt att Naturvårdsverket anser sig kunna använda ett påhittat gränsdragningskriterium för att avgöra om leveranser via ett ångnät ska betraktas som leveranser till en icke ETS-anläggning (med tilldelning till värmeproducenten)

eller direkta leveranser till en ETS-anläggning (med tilldelning till värmekonsumenten). Om man, som bolaget har gjort, utgår ifrån tillgängliga vägledningarna på området är Naturvårdsverkets tillämpning oförutsägbar och dessutom svårförenlig med handelssystemets systematik och syften.

Naturvårdsverket har i bemötande anfört i huvudsak följande.

Naturvårdsverket delar bolagets uppfattning att det inte finns några fastställda gränsvärden för när en anläggning ska betraktas som värmedistributör. Anledningen till att Naturvårdsverket nämnt att över 90 % av ångan i Nynas ångnät används av Nynas själva är för att tydliggöra att huvudsyftet i nuläget inte kan anses vara distribution utan egen konsumtion. Naturvårdsverkets bedömning görs utifrån de omständigheter som redovisats vid ansökan. Om förhållandena skulle komma att ändras på ett avgörande sätt kan prövning enligt bestämmelserna om upphörande och/eller tilldelning till nya deltagare i handelsförordningen bli aktuell.

Bolaget har i bemötande anfört i huvudsak följande.

Om Naturvårdsverkets beslut skulle stå sig, håller bolaget det för uteslutet att en förändring av den nuvarande fördelningen av ångförbrukningen inom Nynas ångnät skulle kunna leda till att tilldelningen korrigeras genom reglerna om delvis upphörande och/eller nya deltagare. Nynas skulle möjligen kunna bli av med sin tilldelning men bolaget skulle knappast kunna betraktas som en ny deltagare. För detta skulle krävas fysiska förändringar i bolagets anläggning som innebär att anläggningens produktion av värme till ångnätet ökar. Några sådana förändringar planeras inte av bolaget.

EU-DOMSTOLENS DOM

Som framgått ovan har mark- och miljödomstolen efter överklaganden av Naturvårdsverkets beslut handlagt fjorton mål om tilldelning av gratis utsläppsrätter och inhämtat förhandsavgörande från EU-domstolen i samtliga dessa mål. EU-

domstolen har prövat frågan om förhandsavgörande samlat i mål C-180/15. EU-domstolen meddelade dom i målet den 8 september 2016. Vad specifikt avser förevarande mål ställde mark- och miljödomstolen följande frågor till EU-domstolen.

Fråga 14

Ska mätbar värme i form av ånga från en ETS-anläggning som levereras till ett ångnät med flera ångförbrukare, varav minst en är en icke ETS-anläggning, anses utgöra en delanläggning med värmeriktmärke enligt artikel 3 c) i beslut 2011/278/EU?

Fråga 15

Har det för svaret på fråga 14 någon betydelse

- a) om ångnätet ägs av den största ångförbrukaren inom nätet och denna förbrukare är en ETS-anläggning,*
- b) vilken andel av de totala värmeleveranserna till ångnätet som förbrukas av den störste förbrukaren,*
- c) hur många leverantörer respektive förbrukare av ånga det finns inom ångnätet,*
- d) om det föreligger osäkerhet i fråga om vem som har producerat den mätbara värme som respektive ångförbrukare tillgodogör sig, samt*
- e) om fördelningen av ångförbrukningen inom nätet kan komma att förändras så att flera ångförbrukare som är icke- ETS-anläggningar tillkommer eller befintliga icke ETS-anläggningars förbrukning ökar?*

Fråga 16

Om svaret på fråga 14 är beroende av omständigheter i det enskilda fallet, vilka omständigheter ska då tillmätas betydelse?

EU-domstolen anförde följande avseende dessa frågor.

Frågorna 14 och 16

- 114 Den hänskjutande domstolen har ställt frågorna 14 och 16 för att få klarhet i huruvida artikel 3 c i beslut 2011/278 ska tolkas så, att begreppet ”delanläggning med värmeriktmärke” omfattar verksamheten export av mätbar värme från en anläggning som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter, till ett ångnät.*
- 115 Det framgår av beslutet om hänskjutande att dessa frågor rör fallet med en kraftvärmeanläggning som försörjer ett ångnät. Tre förbrukare, varav ett raffinaderi som förbrukar ungefär 90 procent av den ånga som nätet distribuerar, är kopplade till sistnämnda nät. Naturvårdsverket har ansett att nätet i själva verket utgör en integrerad del i raffinaderiet och inte kan betraktas som en värmedistributör. Naturvårdsverket har därför med tillämpning av artikel 3 c i beslut 2011/278 beslutat att inte tilldela kraftvärmeanläggningen några utsläppsrätter.*
- 116 Det har i det avseendet redan påpekats, i punkt 64 ovan, att artikel 3 c i sistnämnda beslut definierar delanläggningar med värmeriktmärke som insatsvaror, utgående varor och motsvarande som inte omfattas av en delanläggning med produktiktmärke, relaterade till produktion eller import från en anläggning eller annan enhet som omfattas av EU-systemet, eller båda, av mätbar värme. Denna värme ska bland annat förbrukas för produktion av varor eller exporteras till en anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet med undantag av export för förbrukning för elproduktion.*
- 117 Det framgår av denna definition att en anläggning som exporterar värme som den producerar inte kan tilldelas utsläppsrätter för denna värme annat än när den exporterar den till ”en anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet”. Däremot kan den inte göra anspråk på att tilldelas utsläppsrätter för denna värme när den överförs till en annan anläggning som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter.*

118 Av detta följer att en värmedistributör som inte förbrukar värmen som den importerar utan levererar den till andra anläggningar eller enheter, oberoende av om dessa omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter eller inte, ska betraktas som en "anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet" i den mening som avses i artikel 3 c i beslut 2011/278.

119 När ett distributionsnät i själva verket utgör en integrerad del av en anläggning, i den mening som avses artikel 3 e i direktiv 2003/78, som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter, ska detta nät emellertid inte betraktas som en "anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet" i den mening som avses i artikel 3 c i beslut 2011/278. När en värmeproducent överför denna värme till ett sådant nät, levererar producenten således värmen till en anläggning som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter.

120 Detta gäller även när producenten och den som förbrukar värmen har ingått avtal om värmeleveranser, eftersom värmen i ett sådant fall inte levereras till en "anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet".

121 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att, mot bakgrund av det ovan anförda, göra en bedömning av de faktiska omständigheterna i det nationella målet för att fastställa huruvida den berörda kraftvärmeanläggningen utgör en "anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet" i den mening som avses i artikel 3 c i beslut 2011/278. De omständigheter som anförts inom ramen för fråga 15 saknar i det avseendet betydelse.

122 Av det anförda följer att frågorna 14 och 16 ska besvaras enligt följande. Artikel 3 c i beslut 2011/278 ska tolkas så, att begreppet "delanläggning med värmeriktmärke" omfattar verksamheten export av mätbar värme från en anläggning som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter, till ett

ångnät när detta ångnät kan kvalificeras som en "anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet".

Mot denna bakgrund beslutade EU-domstolen i denna del följande.

10) Artikel 3 c i beslut 2011/278 ska tolkas så, att begreppet "delanläggning med värmeriktmärke" omfattar verksamheten export av mätbar värme från en anläggning som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser, till ett ångnät när detta kan kvalificeras som "en anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet".

YTTRANDEN MED ANLEDNING AV EU-DOMSTOLENS DOM

Bolaget

EU-domstolen har i skäl 121 i domen anfört att de omständigheter som anförts inom ramen för fråga 15 saknar betydelse vid bedömningen av om den berörda kraftvärmeanläggningen exporterar värme till en icke ETS-anläggning. Det kan noteras att i den svenska översättningen av EU-domstolens dom anges att bedömningen ska avse huruvida den berörda kraftvärmeanläggningen i sig ska anses utgöra "anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet". Detta måste vara en felskrivning eller felöversättning. I den engelskspråkiga versionen av domen har nämligen skäl 121 följande lydelse (understrykning tillagd): *"It is for the referring court to assess, in the light of the foregoing considerations, the facts of the main proceedings to determine whether the cogeneration installation at issue exports heat to an 'installation or other entity not covered by the Union scheme' within the meaning of Article 3(c) of Decision 2011/278. The circumstances listed in its fifteenth question are irrelevant in that regard"*

De omständigheter som anförts inom ramen för fråga 15 och som således saknar betydelse är (1) om ångnätet ägs av den största ångförbrukaren och denna förbrukare är en ETS-anläggning, (2) vilken andel av de totala värmeleveranserna

till ångnätet som förbrukas av den största förbrukaren, (3) det föreligger osäkerhet i fråga om vem som har producerat den mätbara värme som respektive ångförbrukare tillgodogör sig, samt (4) att fördelningen av ångförbrukningen inom nätet kan komma att förändras så att flera ångförbrukare som är icke-ETS-anläggningar tillkommer eller befintliga icke ETS-anläggningars förbrukning ökar.

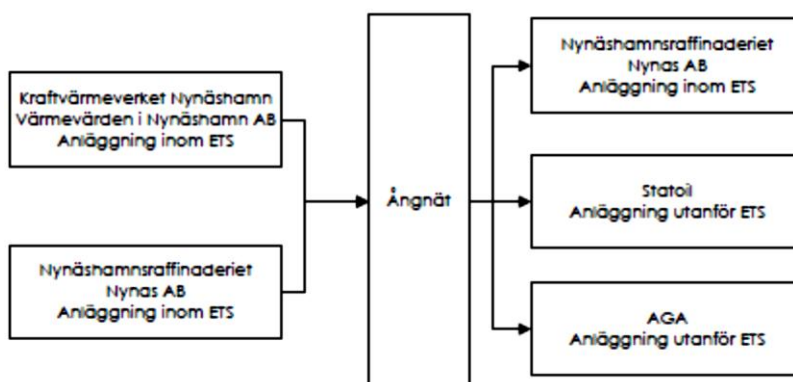
Som bolaget uppfattar EU-domstolens dom är anläggningsbegreppet i handelsdirektivet av stor, för att inte säga avgörande, betydelse för tillämpningen av handelslagstiftningens tilldelningsbestämmelser i förevarande mål. Enligt artikel 3 e i handelsdirektivet definieras en anläggning som "en fast, teknisk enhet där en eller flera av de verksamheter som anges i bilaga I bedrivs, liksom all annan därmed direkt förknippad verksamhet, som tekniskt sett är knuten till de verksamheter som bedrivs på platsen och som kan påverka utsläpp och föroreningar". Ångnätet inom Nynas industriområde utgör en verksamhet som tekniskt sett är knuten till två ETS-anläggningar, Nynas och bolagets. Nätet är emellertid också tekniskt knutet till två icke ETS-anläggningar, Statoils och AGA:s anläggningar. Med en för Nynas generös tolkning av anläggningsbegreppet skulle man möjligen kunna komma till slutsatsen att ångnätet är tekniskt knutet till Nynas raffinaderiverksamhet på sätt som förutsätts i artikel 3 e i handelsdirektivet. En sådan tolkning förutsätter emellertid att man helt bortser från de tre andra anläggningar till vilka ångnätet är kopplat och framstår därför som mindre rimlig i detta sammanhang. Vid tillämpning av det andra kriteriet i anläggningsdefinitionen, dvs. att den "förknippade verksamheten" ska kunna påverka utsläppen av växthusgaser, blir det tämligen uppenbart att ångnätet inte ingår i Nynas ETS-anläggning. Ångnätet kan inte alls påverka utsläpp och föroreningar från Nynas raffinaderiverksamhet. Inte heller kan nätet påverka utsläpp och föroreningar från bolagets energiproduktion. Ångnätet utgör med andra ord inte en integrerad del av vare sig Nynas eller bolagets anläggning utan måste ses som en separat anläggning enligt lagstiftningen om handel med utsläppsrätter.

Nästa fråga är vilken slags anläggning ångnätet ska anses utgöra. Som har angetts ovan har EU-domstolen funnit att en värmedistributör som inte förbrukar värmen

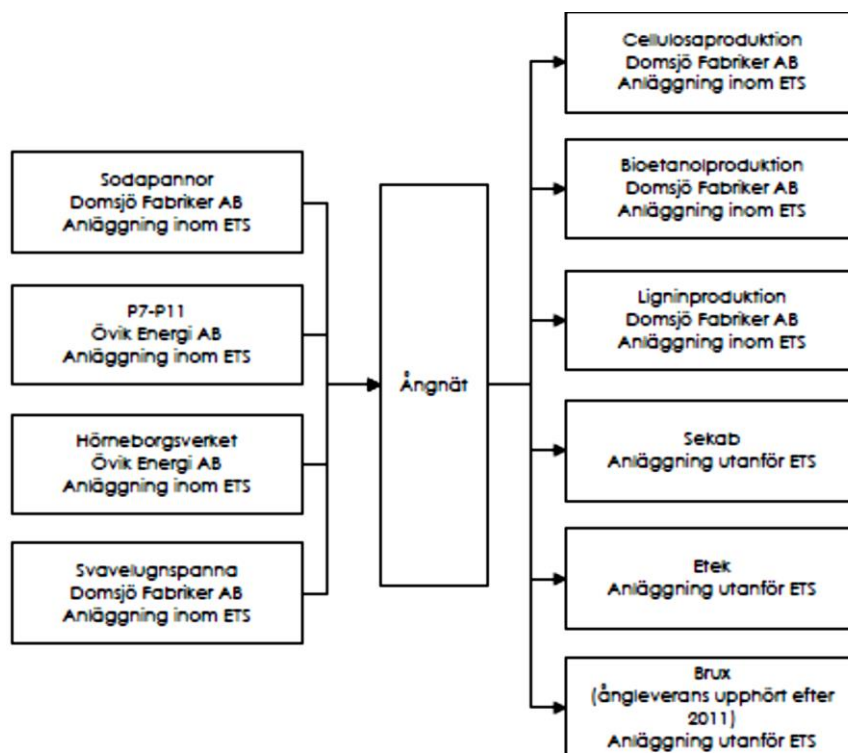
som den importerar utan levererar den till andra anläggningar eller enheter, oberoende av om dessa omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter eller inte, ska betraktas som en icke ETS-anläggning. Detta överensstämmer med vad bolaget tidigare har anfört i målet. Ångnätet förbrukar ingen värme utan distribuerar endast den värme som produceras av Nynas och bolaget vidare till de anläggningar eller enheter som förbrukar ångan (Nynas, Statoil och AGA).

Med hänsyn till det anförda vidhåller bolaget att ångnätet måste betraktas som en icke ETS-anläggning, vilket innebär att bolaget ska tilldelas utsläppsrätter för den värme som exporteras till ångnätet.

Som bolaget tidigare har anfört har Naturvårdsverket i ett annat ärende bedömt att ett ångnät inom Domsjö industriområde, strax utanför Örnsköldsvik, utgör en värmedistributör i handelslagstiftningens mening och därmed en icke ETS-anläggning. Ångnätet i Domsjö är sammankopplat med de respektive anläggningarna i industriområdet, på samma sätt som ångnätet inom anläggningarna i Nynäshamn. I Figur 1 och Figur 2 nedan illustreras uppbyggnaden av ångnäten i Nynäshamn respektive Domsjö.

Figur 1. Schematisk beskrivning av ångnätet i Nynäshamn

Figur 2. Schematisk beskrivning av ångnätet i Domsjö industriområde.

Innan bolaget utvecklade sin syn på Naturvårdsverkets oförenliga bedömningar beträffande ångnäten i Nynäshamn respektive Domsjö anförde verket kort att den omständigheten att "merparten" av ångan konsumeras av Nynas utgjorde skäl mot att betrakta ångnätet som en värmedistributör. Efter att bolaget hade påtalat skillnaderna mellan de båda ovan nämnda bedömningarna angav Naturvårdsverket att Nynas konsumerade mer än 90 procent av ångan inom Nynas ångnät och att det var den avgörande skillnaden mellan ångnätet i Domsjö och ångnätet i Nynäshamn. Av EU-domstolens dom, skäl 121, framgår att den sistnämnda omständigheten saknar betydelse. EU-domstolen har tydliggjort att det inte har någon betydelse om ångnätet ägs av den största ångförbrukaren inom nätet och denna förbrukare är en ETS-anläggning. Inte heller spelar det någon roll vilken andel av de totala värmeleveranserna till ångnätet som förbrukas av den störste förbrukaren. Till detta ska läggas att man inte heller får ta hänsyn till hur många leverantörer respektive förbrukare av ånga det finns inom ångnätet. Den omständigheten att antalet förbrukare är större i ångnätet i Domsjö än i Nynäshamn har således inte heller någon betydelse i sammanhanget. De skäl som Naturvårdsverket har åberopat för att

göra olika bedömningar för ångnäten i Nynäshamn respektive Domsjö är med andra ord inte giltiga. Det finns därför ingen anledning och heller inget stöd för att behandla de båda ångnäten olika. Anläggningsbegreppet, såsom det har genomförts i 1 kap. 2 § handelslagen, utgör däremot ett tydligt stöd för att betrakta båda dessa ångnät som icke ETS-anläggningar.

Slutligen ska för tydlighets skull framhållas att det resonemang som förs i skäl 120 i EU-domstolens dom om betydelsen av en avtalsrelation mellan producent och förbrukare redan har behandlats i skriftväxlingen i målet. Bolaget har tidigare förklarat att bolaget har en avtalsenlig skyldighet att förse ångnätet med processånga oavsett vem som förbrukar den. Att avtalet har slutits med Nynas beror enbart på att Nynas äger ångnätet. Som har utvecklats ovan utgör raffinaderiet och ångnätet separata anläggningar vid tillämpning av artikel 3 e i handelsdirektivet. I handelsdirektivets mening har alltså bolaget slutit avtal med Nynas i dess egenskap av ägare av ångnätet. Något avtal som avser direkta leveranser till raffinaderiverksamheten finns inte.

Sammantaget konstaterar bolaget att EU-domstolens dom utgör ett tydligt stöd för bifall till bolagets överklagande. Ångnätet i Nynäshamn utgör en icke ETS-anläggning och bolagets kraftvärmeverks leveranser av ånga till nätet ska således anses utgöra en delanläggning med värmeriktmärke enligt 8 c § handelsförordningen. Detta innebär att bolaget har rätt till tilldelning helt enligt den ansökan som gavs in till Naturvårdsverket. Bolagets överklagande ska således bifallas.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket anser att EU-domstolens förhandsavgörande ger stöd för verkets tidigare ställningstaganden och ser ingen anledning att ändra sin bedömning i ärendet med anledning av vad bolaget anfört. Naturvårdsverket vill därutöver tillägga följande.

Begreppet anläggning

Enligt Naturvårdsverkets uppfattning är den avgörande frågan om ångnätet i fråga ska ses som en integrerad del av Nynäs AB:s anläggning. I EU-domstolens avgörande (skäl 119) konstateras att när ett ångnät utgör en integrerad del av en anläggning som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) ska nätet inte betraktas som en anläggning eller enhet som inte omfattas av systemet. När en värmeproducent överför ånga till ett sådant nät levereras värmen således till en anläggning som omfattas av EU ETS. Naturvårdsverket delar bolagets uppfattning att ångnätet i sig inte kan utgöra en anläggning som omfattas av EU ETS. Bolaget har dock i sitt yttrande hävdade att definitionen av anläggning i handelslagen också utesluter att ångnätet skulle kunna utgöra en integrerad del av Nynäs AB:s anläggning. Naturvårdsverket delar inte den uppfattningen och vill i det avseendet framföra följande. Enligt 2 § lagen (2004; 1199) om handel med utsläppsrätter definieras anläggning som "en fast teknisk enhet där det bedrivs en eller flera verksamheter som ger upphov till utsläpp som kräver tillstånd enligt denna lag, inklusive all annan därmed direkt förknippad verksamhet, som tekniskt sett är knuten till de verksamheter som bedrivs på platsen och som kan påverka utsläpp och föroreningar". Definitionen överensstämmer med definitionen i ETS-direktivet.

Vid bedömningen av vad som ska anses utgöra en anläggning måste skillnad göras mellan vad som utgör

- en fast, teknisk enhet där det bedrivs en eller flera verksamheter som ger upphov till utsläpp som kräver tillstånd enligt regelsystemet för handel med utsläppsrätter och
- annan därmed direkt förknippad verksamhet, som tekniskt sett är knuten till de verksamheter som bedrivs på platsen och som kan påverka utsläpp och föroreningar.

Naturvårdsverket menar att ångnätet är en integrerad del av den fasta, tekniska enhet som utgör Nynäs AB:s anläggning. Det är således inte fråga om att inkludera ångnätet i anläggningen såsom en "annan därmed direkt förknippad verksamhet" såsom bolaget menar.

Enligt Naturvårdsverkets bedömning innefattar begreppet "fast teknisk enhet" exempelvis ett ångnät som utformats och installerats för att kunna bedriva verksamheten vid den aktuella anläggningen. Viss vägledning om anläggningsbegreppet finns i kommissionens vägledning till ETS-direktivets bilaga 1 som anger vilka verksamheter som omfattas av handelssystemet. Som förklaring till vad som avses med "fast" i begreppet "fast teknisk enhet" anges där bl.a. att varje teknisk enhet som är knuten till anläggningen och fyller en funktion som normalt förutsätter att enheten är fast/stationär under verksamhetens drift, ska anses utgöra del av anläggningen.

Det saknas annan vägledning om begreppet "fast teknisk enhet" i regelverket om EU ETS. Däremot kan konstateras att exakt samma definition av anläggning återfinns i bl.a. IED-direktivet, tidigare IPPC-direktivet. Definitionen av anläggning har överförts oförändrad från IPPC- till IED-direktivet. Enligt en vägledning till IPPC-direktivet gällande anläggningsdefinitionen m.m. anges bl.a. att en teknisk enhet är en enhet utformad och installerad för att kunna utföra de aktiviteter som behövs för att bedriva den aktuella verksamheten. Den tekniska enheten kan inkludera utrustning, byggnader, rörledningar, maskiner, verktyg m.m. Naturvårdsverket anser att denna vägledning ifråga om begreppet "teknisk enhet" bör kunna tillämpas även för anläggningsbegreppet i handelslagstiftningen, trots att det i övrigt finns vissa skillnader mellan IED och EU-ETS i fråga om vilka aktiviteter/utsläpp som omfattas.

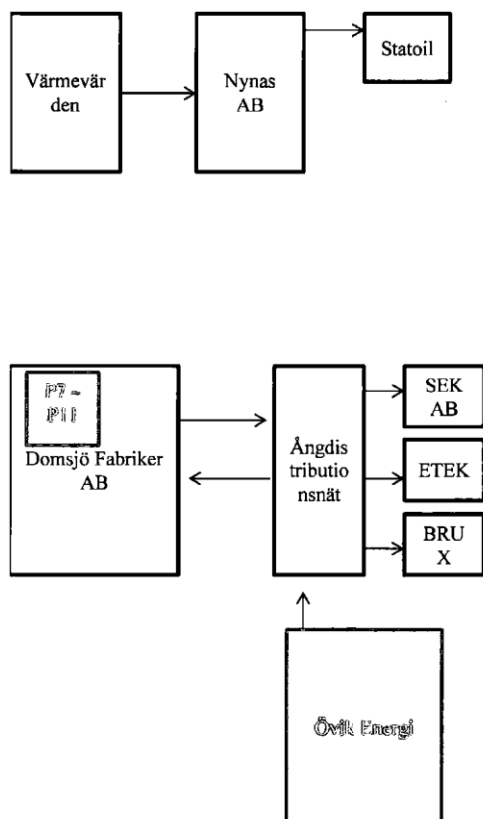
Det aktuella ångnätet

Följande kan konstateras ifråga om det aktuella ångnätet. I stort sett hela den mängd ånga (ca 97 %) som finns i ångnätet används i Nynäs verksamhet. Det kan då tilläggas att leveranserna till AGA inte var aktuella vid tidpunkten för ingivandet av det underlag som ligger till grund för Naturvårdsverkets tilldelningsbeslut som nu är föremål för prövning. Det kan dock konstateras att den mycket lilla andel ånga som nu levereras till AGA används för att möjliggöra leverans av gas till Nynäs. Ångnätet ägs av Nynäs och får anses ha utformats och installerats för att kunna bedriva verksamheten vid företagets anläggning. Det används, som ovan nämnts, i

stort sett enbart för Nynäs verksamhet. Enligt Naturvårdsverkets bedömning måste ångnätet därmed anses utgöra integrerad del av den tekniska enhet som Nynäs anläggning utgör.

När det gäller jämförelsen med ångnätet på Domsjös industriområde finns det enligt Naturvårdsverkets uppfattning vissa likheter men det finns också avgörande skillnader. Naturvårdsverket anser att figur 1 och 2 i bolagets inläga inte ger en helt korrekt bild av den faktiska situationen i de två olika industriområdena. Bland annat framgår inte att Domsjö fabrikers ångnät är kopplat till Öviks energis distributionsnät, som levererar ånga till flera olika kunder, varav Domsjö fabriker endast är en. Syftet med det ångnätet kan därmed inte anses vara endast att förse Domsjö fabriker med ånga. Se nedanstående bild som redovisar Naturvårdsverkets syn på skillnaden mellan de olika industriområdena.

Schematisk bild över ångleveranser i Nynäshamn respektive Domsjö industriområde

Mot bakgrund av vad som ovan anförts vidhåller Naturvårdsverket att den ånga bolaget överför till det i målet aktuella ångnätet utgör leveranser till en anläggning som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter. Bolaget ska således inte tilldelas utsläppsrätter för den ånga som levereras till det nätet.

Bolagets bemötande

Naturvårdsverket anser, liksom bolaget, att anläggningsbegreppet enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter (handelslagen) är av avgörande betydelse för tillämpningen av handelsbestämmelserna i förevarande mål. Verket gör dock gällande att anläggningsbegreppet ska tolkas på ett annat sätt än vad bolaget har angett. Naturvårdsverket menar att ångnätet inom Nynas industriområde ska ses som en del av den fasta tekniska enhet som kräver tillstånd enligt handelslagen. Bolaget anser att den omständigheten att det inte sker några utsläpp av växthusgaser från ångnätet innebär att ångnätet inte ska anses utgöra en del av Nynas raffinaderiverksamhet i den mening som avses i 2 § handelslagen.

Av 1 kap. 1 § handelslagen framgår att lagen reglerar förutsättningarna för handel med rätt att släppa ut växthusgaser (utsläppsrätter) och innehåller bestämmelser om tillstånd och andra krav för att få släppa ut växthusgaser, om tilldelning, registrering och redovisning av utsläppsrätter samt om handel med andra tillgodohavanden för utsläpp av växthusgaser. Enkelt uttryck reglerar lagen utsläpp av växthusgaser och handel med utsläppsrätter. Lagens anläggningsbegrepp måste tolkas utifrån lagstiftningens syfte. Denna ståndpunkt stöds av EU-kommissionens vägledning till ETS-direktivets bilaga I, till vilken Naturvårdsverket hänvisar i aktbilaga 40. I det avsnitt i vägledningen som Naturvårdsverket specifikt hänvisar till (s. 6) behandlas enbart fasta tekniska enheter som medför utsläpp av växthusgaser. Lite längre ner avsnittet (avsnitt 2.3.1) anges nämligen att tillståndet till utsläpp av växthusgaser ska omfatta förbränningsenheter som är stationära under verksamhetens drift. Det finns inget i EU-kommissionens vägledning som antyder att tekniska enheter som inte medför utsläpp av växthusgaser ska omfattas av tillståndet. Värmevärden uppfattar att vägledningen snarare ger uttryck för motsatt ståndpunkt, vilket framgår tydligare i det avsnitt i vägledningen där jämförelser med annan lagstiftning diskuteras. Naturvårdsverket åberopar inte sistnämnda avsnitt utan anger att vägled-

ningsdokument beträffande tillämpningen av anläggningsbegreppet enligt IPPC- och IED-direktivet, enligt verket, bör kunna tillämpas även vid tolkning av anläggningsbegreppet enligt handelslagstiftningen. Verket anger dock inget stöd för den uppfattningen.

Bolaget delar inte Naturvårdsverkets bedömning. EU-kommissionen anger i den ovan nämnda vägledningen till ETS-direktivets bilaga I att det föreligger en skillnad mellan anläggningsbegreppet i IPPC- (och IED-) direktivets respektive ETS-direktivets anläggningsbegrepp såtillvida att det sistnämnda (ETS-direktivet) inte innefattar vattenreningsanläggningar och deponier m.m., vilka omfattas av det förstnämnda (IPPC-direktivet), s. 6 i vägledningen. Vad EU-kommissionen säger är, som bolaget förstår det, att IPPC-direktivets anläggningsbegrepp omfattar alla delar av en verksamhet som har någon form av omgivningspåverkan medan ETS-direktivets begrepp endast omfattar de delar som medför utsläpp av växthusgaser. Som har utvecklats tidigare medför inte ångnätet i Nynäshamn några utsläpp av växthusgaser och kan därför inte betraktas som en del av Nynas tillståndspliktiga anläggning i den mening som avses i 2 § handelslagen. I förevarande fall är det raffinaderiverksamheten och bolagets energiproduktion som ger upphov till sådana utsläpp – inte ångnätet (som i princip även skulle kunna förses med ånga från en anläggning som inte ger upphov till några utsläpp, t.ex. en elpanna).

När det gäller Naturvårdsverkets schematiska bild över ångleveranser i Nynäshamn respektive Domsjö konstaterar bolaget att skillnaden i förhållande till Figur 1 och 2 i bolagets inlägga den 21 november 2016 endast är att verket ser ångnätet i Nynäshamn som en del av Nynas raffinaderianläggning. Om man i stället ser ångnätet som en icke ETS-anläggning skulle bilderna av de båda ångnäten utformas på samma sätt, dvs. enligt den modell som Naturvårdsverket har använt för ångleveranserna i Domsjö. Det är med andra ord Naturvårdsverkets tolkning av anläggningsbegreppet som har styrt den schematiska bildens utseende – inte någon faktisk skillnad mellan de båda ångnätens utformning. Det ska för övrigt nämnas att bolaget i ansökningsärendet, till skillnad från vad Naturvårdsverket anger, redovisade att leveranser från ångnätet till AGA AB skulle komma att aktualiseras.

En annan orsak till att Naturvårdsverket har valt att illustrera ångnäten i Nynäshamn respektive Domsjö på olika sätt kan vara det som anges på sid 3 i verkets yttrande, att ca 97 procent av den ånga som finns i ångnätet används i Nynas verksamhet. Bolaget får här framhålla att det av skäl 121 i EU-domstolens avgörande framgår att det för tilldelningsbeslutet inte spelar någon roll vilken andel av de totala värmeleveranserna till ångnätet som förbrukas av den största förbrukaren. Vilken andel av ångan i ångnätet som förbrukas av Nynas saknar således betydelse i detta sammanhang. Hur AGA AB använder den ånga som bolaget förbrukar har givetvis inte heller någon betydelse. Upplysningsvis kan dock anges att AGA AB även levererar gas till stadsnätet i Nynäshamn.

En tredje orsak till Naturvårdsverkets illustration skulle kunna vara ägarförhållandena. I Domsjö ägs ångnätet av en samfällighetsförening medan det i Nynäshamn huvudsakligen ägs av Nynas. Inte heller denna omständighet har dock tillmätts någon betydelse av EU-domstolen, se skäl 121 och fråga 15 till EU-domstolen.

Slutligen noterar bolaget att Naturvårdsverket i inledningen av aktbil. 40 anger att verket vidhåller vad verket har anfört i tidigare yttranden. Bolaget har svårt att förstå det uttalandet då EU-domstolen i skäl 121 har konstaterat att flera av de skäl som Naturvårdsverket har åberopat till stöd för sin inställning saknar relevans för tilldelningsbeslutet.

Med hänsyn till ovanstående vidhåller bolaget att EU-domstolens dom utgör ett tydligt stöd för bifall till bolagets överklagande.

DOMSKÄL

EU:s system för handel med utsläppsrätter syftar till att minska utsläppen av växthusgaser inom EU på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Vilka verksamheter som ingår i handelssystemet anges i förordningen (2004:1205) om handel med utsläppsrätter (handelsförordningen). Bolagets kraftvärmeverk i

Nynäshamn är en sådan förbränningsanläggning som avses i förordningen. För verksamheten gäller tillståndsplikt enligt 17 a § handelsförordningen. Enligt 3 kap. 1 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter (handelslagen) får den som avser att driva en tillståndspliktig verksamhet under en handelsperiod ansöka om tilldelning av utsläppsrätter för den perioden. Enligt 3 kap. 4 § handelslagen får en verksamhetsutövare som har tillstånd till utsläpp av växthusgaser och som har ansökt om tilldelning tilldelas överlåtbara utsläppsrätter för den eller de anläggningar som omfattas av tillståndet. Bolagets tillstånd omfattar kraftvärmeverket som producerar värme till Nynäshamns fjärrvärmenät och ånga till Nynäs ångnät.

Tilldelningen av utsläppsrätter sker utifrån olika principer fastställda av kommissionen genom beslut 2011/278/EU den 27 april 2011 om fastställande av unionstäckande övergångsbestämmelser för harmoniserad gratis tilldelning av utsläppsrätter enligt artikel 10 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG (handelsdirektivet). Detta beslut har implementerats genom bl.a. handelsförordningen. Tilldelning ska i första hand ske utifrån de produktriktmärken som kommissionen tagit fram. När produktriktmärken saknas ska tilldelning ske i hierarkisk ordning med värmeriktmarke, bränsleriktmarke eller processutsläpp. Parterna är överens om att bolagets kraftvärmeverk saknar produktriktmarke.

Av 19 a § handelsförordningen framgår att i en ansökan för en befintlig anläggning ska anläggningen delas upp i delanläggningar. Med delanläggning för värmeriktmarke avses enligt 8 c § handelsförordningen, som implementerar artikel 3 c i kommissionens beslut 2011/278/EU, en anläggning med produktion av mätbar värme eller överföring av mätbar värme från en anläggning eller annan enhet där det bedrivs verksamhet som ger upphov till utsläpp som kräver tillstånd enligt handelslagen, om värmen (1) förbrukas inom anläggningen för vissa i författningstexten angivna ändamål eller (2) överförs till en anläggning eller en annan enhet som inte omfattas av EU:s handelssystem, en så kallad icke ETS-anläggning. Av definitionen framgår att en anläggning som exporterar värme som den producerar inte kan tilldelas utsläppsrätter för denna värme annat än när den exporterar den till

en icke ETS-anläggning. Den kan alltså inte göra anspråk på att tilldelas utsläppsrätter för den värme som överförs till en annan anläggning som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter. Av detta följer att en värmedistributör som inte förbrukar den värme som den importerar utan levererar den till andra anläggningar eller enheter, oberoende av om dessa omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter eller inte, ska betraktas som en anläggning som omfattas av EU-systemet i den mening som avses i artikel 3 c i kommissionens beslut, se skäl 117-118 till EU-domstolens dom. Utgör däremot distributionsnätet i själva verket en integrerad del av en anläggning i den mening som avses i artikel 3 e i handelsdirektivet, som omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter, ska nätet inte betraktas som en anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU-systemet. När en värmeproducent överför denna värme till ett sådant nät, levererar producenten således värmen till en anläggning som omfattas av systemet med utsläppsrätter.

Vad parterna tvistar om i målet är huruvida Nynäs ångnät ska anses vara en icke ETS-anläggning, dvs. om ångnätet ska betraktas som en sådan ”anläggning eller annan enhet som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter” enligt 8 c § handelsförordningen. Bolagets inställning är att Nynäs ångnät endast är en distributör av ångan och att bolaget därför har rätt att erhålla tilldelning av utsläppsrätter för den ånga som levereras till ångnätet i egenskap av delanläggning med värmeriktmärke som överför värme till en icke ETS-anläggning i den mening som avses i nyss nämnda bestämmelse. Naturvårdsverket, däremot, gör gällande att Nynäs ångnät inte ska ses som en distributör utan som en integrerad del av Nynäs raffinaderi och att syftet med ångnätet är att förse raffinaderiet med ånga för dess produktion. Ångleveranserna ska därför enligt Naturvårdsverket ses som en leverans mellan en anläggning inom handelssystemet till en annan till följd varav bolaget inte ska tilldelas några utsläppsrätter.

Till kommissionens beslut 2011/278/EU finns ett antal vägledningsdokument för tolkningen av de svenska genomförandebestämmelserna. I detta fall är vägledningsdokument nr 6 om gränsöverskridande värmeflöden tillämpligt. I avsnitt 3.2 i

vägledningsdokumentet anges att en värmedistributör ska anses utgöra en icke ETS-anläggning. En värmedistributör definieras i vägledningsdokumentet som en enhet som fungerar som intermediär mellan värmeproducent och värmekonsument. Det innebär att distributören varken producerar eller konsumerar värmen och att det inte föreligger någon direkt kontraktsrelation mellan producenten och konsumenten vad avser värmeleveranserna.

EU-domstolen har i sin dom konstaterat att det ankommer på mark- och miljödomstolen att göra en bedömning av de faktiska omständigheterna i målet för att fastställa huruvida bolagets kraftvärmeanläggning exporterar värme till en icke ETS-anläggning, se skäl 121. Mark- och miljödomstolen delar bolagets uppfattning att det som nu sagts är den korrekta översättningen av skäl 121. Naturvårdsverket har inte haft någon annan uppfattning. EU-domstolen har vidare slagit fast att de omständigheter som anförts inom ramen för mark- och miljödomstolens fråga 15 saknar betydelse i detta avseende.

Av avgörande betydelse för tillämpningen av handelslagstiftningens bestämmelser är, som parterna anfört, tolkningen av begreppet ”anläggning” i handelsdirektivet. Enligt 2 § handelslagen definieras anläggning som "en fast teknisk enhet där det bedrivs en eller flera verksamheter som ger upphov till utsläpp som kräver tillstånd enligt denna lag, inklusive all annan därmed direkt förknippad verksamhet, som tekniskt sett är knuten till de verksamheter som bedrivs på platsen och som kan påverka utsläpp och föroreningar". Definitionen överensstämmer med definitionen i artikel 3 e i handelsdirektivet. Om ångnätet ska anses vara en sådan anläggning, dvs. en integrerad del av Nynas raffinaderiverksamhet, ska utsläppsrätterna inte tilldelas bolaget eftersom det då rör sig om leverans mellan två ETS-anläggningar.

Viss vägledning i fråga om anläggningsbegreppet finns i kommissionens vägledning till ETS-direktivets bilaga 1 som anger vilka verksamheter som omfattas av handelssystemet. Som förklaring till vad som avses med "fast" i begreppet "fast teknisk enhet" anges där bl.a. att varje teknisk enhet som är knuten till anläggningen

och fyller en funktion som normalt förutsätter att enheten är fast/stationär under verksamhetens drift, ska anses utgöra del av anläggningen.

Av handlingarna i målet framgår att Nynäs ångnät levererar ånga till ett nät som ägs och drivs av Nynas och att ångan i dagsläget konsumeras av Nynas till cirka 90 %. Resterande ånga konsumeras av Statoil och AGA. Även om ångnätet således skulle ha anlagts som en ”fast teknisk enhet” och utformats och installerats för att kunna bedriva verksamheten vid Nynäs anläggning distribuerar nätet idag ånga även till andra konsumenter. Hur stor andel av ångan som konsumeras av Nynäs saknar betydelse i sammanhanget enligt EU-domstolens dom. Av domen framgår vidare att det inte har någon betydelse om ångnätet ägs av den största ångförbrukaren inom nätet och denna förbrukare är en ETS-anläggning. Till detta ska läggas att man inte heller får ta hänsyn till hur många leverantörer respektive förbrukare av ånga det finns inom ångnätet. Som bolaget anfört är det vidare inte möjligt att veta om det är Nynas eller bolaget som har producerat den ånga som förbrukas Nynäs, Statoil och AGA. Ångnätet förbrukar ingen ånga utan distribuerar endast den ånga som producerats av Nynas och bolaget till Nynas, Statoil och AGA. Något utsläpp av växthusgaser sker således inte från ångnätet.

I målet har inte framkommit att det föreligger något direkt kontraktsförhållande mellan bolaget å ena sidan och AGA och Statoil å andra sidan. Vad gäller förhållandet mellan bolaget och Nynas har det inte visats annat än att bolaget har en avtalsenlig skyldighet att förse Nynäs ångnät med processånga. Det har däremot inte visats att det föreligger någon direkt kontraktsrelation mellan bolaget och Nynas.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan finner mark- och miljödomstolen att Nynäs ångnät ska ses som en distributör av ånga och inte en sådan integrerad del av Nynas att det skulle vara fråga om leverans mellan två ETS-anläggningar. Bolaget skulle därför, med tillämpning av 8 c § handelsförordningen, rätteligen ha tilldelats utsläppsrätter i egenskap av producent av ånga till en icke ETS-anläggning. Naturvårdsverket har inte bestritt att bolaget, för det fall bolaget skulle anses

berättigat till tilldelning av utsläppsrätter för produktion av ånga, ska tilldelas det ansökta antalet utsläppsrätter. Bolaget ska därför, med ändring av Naturvårdsverkets beslut, tilldelas ytterligare 261 432 utsläppsrätter för handelsperioden 2013-2020.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 3](#) (DV 427)

Överklagande senast den 12 juli 2017.

Ylva Osvald

Ingrid Johansson

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Ylva Osvald, ordförande, och tekniska rådet Ingrid Johansson.